

YEREL SEÇİMLERE

GİDERKEN

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

KİTAP DİZİSİ: **24**
MART 2014
1 TL

S seçimler, komünistler açısından, düzen partileri olsun ya da olmasın, rejimi sorgulasın ya da sorgulamasın, işçi sınıfının sosyalist devrimiyle kapitalizmi yıkmayı hedeflemeyen, komünizmi hedef almayan hiçbir partiye ve adaya kerhen de olsa oy verilebilecek zamanlar değildir. Bütün düzen partilerinin teşhiri ile birlikte, komünizmin tek seçenek olduğunu, komünizm dışında işçi sınıfının çıkarlarının karşılığı olmadığını, tam ve tutarlı demokrasinin işçi sınıfının egemenliğinde sağlanabileceğini ifade etmekten vazgeçilerek ne demokrasi mücadelesi verilebilir ne de işçi sınıfının çıkarları savunulabilir.

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

internet: <http://kurtulussosyalistdergi.awardspace.com/>
e-posta: kurtulus.s.d@gmail.com

Türkiye, 30 Mart Yerel Seçimlerine, başlarını Tayyip Erdoğan ile Fethullah Gülen'in çektikleri iki kampın keskin çatışması ortamında giriyor. Bu ortamda toplumun karşısındaki başlıca politik seçenekler, milliyetçilik bayrağına sarılan 'İslamcı' AKP ile dincilikten ırkçılığa her türlü sağcılığa prim vererek oy toplayıp seçimi kazanmaya çalışan 'küreselleşme-çi' CHP arasındadır. Esas olarak düzen partileri arasındaki bu kamplaşmanın dışından demokrasi zemininde HDP-BDP tarafından sunulan '3. seçenek' de kapitalizm çerçevesiyle sınırlıdır. Kapitalizm çerçevesinde ise, toplumsal sorunların tutarlı ve kökten çözümleri olanaksızdır. Bütün sorunların sonuna kadar çözümlü, komünizmin önderliğinde işçi sınıfının sosyalist devrimiyle kapitalizmin yıkılmasından geçer; nispi kazanımlar da ancak bu doğrultuda mücadelenin yükselmesiyle olanaklı olur. İşçi sınıfının komünizmi hedefleyen sosyalist devrim mücadelesinin yükselmesi de, öncelikle işçi sınıfının komünist politik örgütlenmesinin varlığını gerektirir. Bu anlamda hiçbir güncel ilerleme, gelişme, kısmi kazanım, komünist politik seçeneğin yaratılmasından önemli ve öncelikli olamaz.

Komünist politik seçenek ise, programı ve politik çizgisiyle bugünkü koşullardan komünizme kadar işçi sınıfının mücadelesine yol gösteren, bileşimiyle işçi sınıfının öncü kesiminden oluşarak işçi sınıfı hareketiyle çakışan, örgütlenmesiyle evrensel komünist parti yapısını, işleyişini ve çalışma tarzını benimseyen işçi sınıfının komünist partisidir. Bugün kendilerini komünist olarak niteleyen hatta adlandıran birçok parti, grup, hareket olduğu ve bunlar arasından seçimlere katılanlar da olduğu halde, aslında yukarıda tanımlanan nitelikleri taşıyan komünist işçi partisi bulunmamaktadır. Bu yüzden 30 Mart'ta seçimlerde komünistlerin oy verebilecekleri adayları yoktur. Bu gerçeklik de, komünist politik seçeneğin yaratılması ihtiyacını ve görevini bir kez daha komünistlere yakıcı biçimde hatırlatmaktadır.

Türkiye'nin siyasi yelpazesini oluşturan çeşitli partilerin katılımı ile gerçekleşecek 30 Mart 2014 yerel seçimlerine birkaç gün kaldı. Peşi sıra gündemde 2014 yaz sonunda yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı ve 2015 yılında yapılacak olan genel seçimler, toplumda şimdiden yükselen politikleşmeyi daha da artıracak. Faşist olanından sosyal demokrat olanına düzen partileri bir yanda, demokrasiyi geliştirmek adına Türkiye ve Kürdistan'da rejim ile mücadele eden partiler diğer yanda, kendi programları ekseninde önümüzdeki yerel seçime hazırlanıyorlar. Parlamentoda yer alan bu partilerin dışında kalan çeşitli küçük partiler ve bağımsız adaylar da seçim çalışmalarını sürdürüyorlar.

Her seçimde olduğu gibi bu seçimlere de kendine göre farklı önem ve istisnai-likler atfederek kendi partisini rakibine karşı toplanma yeri ilan eden düzen partileri, Türkiye'de siyasi mücadeleyi iki partili bir sistemin içine hapsetmek istiyorlar. İktidar partisi AKP, bu seçimleri kendisi için emperyalizme karşı 'ikinci kur-

tuluş savaşı' ilan etti. Recep Tayyip Erdoğan'ın kişisel iktidar hırsının ürünü totaliter, baskıcı bir rejime giden düzenlemeleri gerekçe gösteren CHP ise, kendi çatısını 'gericiliğe ve diktatörlüğe karşı toplanma yeri' ilan ediyor. Bu iki parti toplumu iki kampa bölen kutuplaşmadan nemalanan ve oyları kendilerinde toplamak isteyen stratejiler izliyorlar.

İktidar ve ana muhalefetin, düzenin bu iki partisinin toplumu kendi saflarında kutuplaştırmaya çalışmasını en azından seçim söylemlerinde veri alan BDP ve HDP ittifakı da, "bu iki seçeneğe mahkûm değilsiniz, üçüncü bir seçenek var" diyerek, böyle bir kutuplaşmayı zımnen kabul etmiş oluyor. Bunun üzerinden kendi siyasi çizgisi doğrultusunda savunduğu demokrasi anlayışı olan "demokratik cumhuriyet" savunusu ile rejimin iki partisi arasındaki kutuplaşmaya rejimin değiştirilmesi temelinde bir alternatif sunuyor. HDP de, Kürt ulusal hareketinin siyasi temsilcisi BDP ile ittifak yapan, çok sayıda sol, sosyalist ve devrimci grubun bir araya gelmesinden oluşuyor.

Kendi siyasi çizgileri doğrultusunda kapitalizmin teşhiri ve sosyalizm anlayışlarının propagandası amacıyla seçim faaliyetlerini sürdüren çeşitli sosyalist siyasi gruplar, yukarıda sayılan üç çizginin dışında oldukça geniş bir yelpazeyi oluşturuyorlar.

Görüldüğü gibi, değişik gruplar, kendi güç ve hedefleri doğrultusunda kendi siyasi propagandalarını sürdürüyorlar. Varolan parti ve örgütlerin oluşturduğu bu çeşitlilik ve ayrışmanın yanı sıra, partilerin kendi içlerinde de, savunulan görüşlerin yan yana duramayacak biçimde farklılaşmasının sonucu olarak yeni ayrılıklar ve çeşitlilikler mayalanmaya devam ediyor.

Emperyalistlerin uluslararası ve bölgesel çıkarlarına hizmet etmesi için hazırlanmış Tayyip Erdoğan'ın AKP iktidarı, kendi deyimi ile "ustalık" diye adlandırdığı üçüncü döneminde, yine bizzat aynı güçler tarafından sonlandırılmaya çalışılıyor. Bir zamanlar emperyalizmin ve oligarşinin uluslararası, bölgesel ve yerel çıkarları gereği, işbirliğini kabul ederek iktidara getirilen, şimdi ise aynı güçler tarafından "deliğe süpürülmekte" olan Erdoğan iktidarı, bizzat kendi yarattığı talan, katliam ve soygunların hesabını vermektan kurtulacağı koşulları yaratmak zorunluluğu ile iktidara tutunmaya çalışıyor. Bunun için umutsuz bir şekilde kişisel diktatörlüğüne yönelik yasal ve örgütsel hazırlıklarını hızlandırıyor. Bunun karşısında da ana muhalefet partisi CHP, Erdoğan'ın kişisel iktidarına karşı kendi partisinden desteklenmesini, ancak böyle yapılırsa 'diktatörlüğün ve gericiliğin engellenebileceğini' anlatıyor.

konusu olur da AKP bu iki büyükşehir belediyesini kaybederse, AKP'nin çözümlenmesi için kimsenin çok fazla bir çaba sarf etmesine gerek kalmayacak.

Seçim sonuçları üzerinde ciddi sayılabilecek bir spekülasyon, hile ya da hile girişimi ise, sokakları karıştırabilecek, kitle eylemlerini ateşleyecek bir gelişme olacaktır. Bu durumda başlayacak olayların ucunun nereye çıkacağı kestirilemez. Mısır'dakine benzer bir gelişmenin seçenek dışı olduğunu söylemek yanlış olacaktır.

AKP, politik kriz ortamında girdiği her seçimi kendi lehine çevirmişti. Oysa şimdi gireceği seçimde yararlanabileceği böylesi bir politik kriz avantajına sahip değil. Buna karşın, kendisine karşı uluslararası bir komplo kurulduğunu ileri sürerek, yeni ve sözde 'antiemperyalist' bir cepheleşme üzerinden uluslararası bir politik krizin konusu olmaya çalışarak, yerel seçimlerle başlayıp uzayacak seçim süreçlerinde ayakta kalmayı, kendini tahkim etmeyi deneyecek. Bu durumda, hem Erdoğan'ın hem de AKP'nin ayakta kalması, bu politik taraflaşma çağrısının kabul görmesinden geçiyor. Ekonomik koşullar her ne kadar kötüleşse de, konut balonunun patlaması geciktirdiği sürece, AKP kendi seçmen kitlesini arkasında tutmayı başarabilir. Bu açıdan emperyalistlerin üstünü çizmeye karar vermesi, Erdoğan ve partisinden işinin bittiği anlamına gelmeyecektir.

Yerel seçimlerle başlayan süreç içinde, burjuvazinin farklı temsilcileri kitleleri çeşitli aciliyet çağrıları ile kendi saflarında ve arkalarında saf tutmaya çalışacaklardır. Aralarındaki çatışma ne kadar keskinleşirse, kitleleri o kadar çok kazanmaya ihtiyaçları var çünkü.

güven vererek iktidara gelmeye çalışmaktadır. CHP'nin söylem ve yönelimleri taktiksel olmaktan çok stratejiktir, halkın zararına emperyalizmin yanında saf tutmaktır; CHP'nin oligarşinin temsilcisi olduğu bir dakika bile unutulamaz. AKP ve Erdoğan'ın antiemperyalist söylemlerle 'Chavez rolüne soyunması' ne kadar sahte ve temelsizse, CHP'nin seçtiği yol da o kadar 'gerçektir'. Kaderin acı cilvesiyle baş başa kalan Erdoğan'ın tercih etmek zorunda kaldığı sözüm ona antiemperyalist söylemlerle sola yönelerek iktidarda kalmaya çalışmasına da, CHP'nin 'halkçılıktan geçmiş' politikalarına da prim vermemek gerekir.

AKP'nin milliyetçiliği ön plana çıkarttığı her aşamada MHP ve ulusalcı çevrelerden aldığı desteği akılda tutarsak, seçimler sonrasında Kürt hareketinin bastırılması ve Kürdistan'ın sıkı denetime alınması yolunda uygulamalara girişecek AKP'ye, hem MHP hem de Ergenekoncu çevreler kredi açabilirler. Bu açıdan seçimler sonrasında sözde var olan çözüm sürecinin fiilen işlemez ve yararsızlığı üzerinden başlatılan bir savaş gündeme gelebilir. Çözüm sürecinin resmen iptal edilmesi büyük ölçüde yerel seçimler sonucunda oluşacak siyasi dengelere ve bu dengeler üzerinden yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçimleri ile genel seçimlere kimin nasıl bir ittifakla gitmek isteyeceğine göre belirlenecektir.

Seçimlerde iki büyük ili CHP'nin kazanması durumu, AKP'nin sonunun başlangıcını işaret edecektir. Bu yönde ciddi çalışmalar yapılmaktadır. CHP'nin ve Gülen cemaatinin işbirliği, ABD'nin bu planın destekçilerinden olduğunu gösteriyor. Eğer bu olasılık gerçekleşirse, AKP içinde ciddi bir kopuş başlayıp içinden "Yeni AKP" gibi bir parti çıkabilir. Kılıçdaroğlu'nun "Yeni CHP'si" ile Erdoğan-sız "Yeni AKP" ittifakından, CHP-MHP ittifakına, ya da CHP'nin iki kanada bölünmesi ile oluşacak yenilikçi CHP ile BDP ittifakından, CHP'den çıkacak diğer ulusalcı kanatla MHP ittifakına uzanan çeşitlilikte ittifaklar, yerel seçimlerin ardından gelişecek süreç ile birlikte filizlenmeye başlayabilir.

SEÇİMLER SONRASINDA OLASI GELİŞMELER

Eğer her şey yolunda gider ve oyların sandığa atılmasından sayılmasına uzanan süreçte olağanüstü gelişmeler yaşanmazsa, Türkiye önündeki üç önemli seçim süresince gerilimli anlar yaşayabilir. Bütün müdahale ve yıpratmaya, ortalığa dökülen bilgilere karşın AKP, başta İstanbul ve Ankara Büyükşehir belediyeleri olmak üzere elindeki yerel yönetimleri korumayı başarırsa, emperyalistlerin Erdoğan'dan kurtulmak için baskıyı artıracığı çoktan belli oldu. Eğer tersi durum söz

Gezi eylemleri süresince, bütün zaafları ile birlikte sokaklarda sahne alan kitlelerin eylemleri, Erdoğan'ın diktatörlük özlemlerinin yığınlar tarafından engellenmesinin biçimini ve pratiğini sergiledi. Gezi eylemleri, iktidarın diktatörlük özlemlerini geriletirken ana muhalefetin saplanıp kaldığı statükocu, antidemokratik görüşleri bizzat kitle eylemleri içinde eskitip aşarak, bu iki partinin politikalarını da geçersizleştirdi.

Önümüzdeki yerel seçimlerle başlangıç işareti verilmiş olacak Erdoğan iktidarının sonlandırılması sürecinin bir yerinde, Erdoğan'ın o zamana kadar gerçekleştireceği diktatöryal ve antidemokratik düzenlemelerini ele geçirecek olan yeni iktidar partisinin ve olasılığı ki CHP'nin, soruna ne kadar ilkesel ve demokratik yaklaştığının sınaması da gecikmeyecektir. CHP ya da süreç içinde ortaya çıkabilecek yeni bir oluşumun, bu süreç içinde gittikçe politikleşen kitleleri dizginlemek için Erdoğan'ın gerçekleştirdiği yasal düzenlemelere gıpta ile bakmayacaklarının hiçbir garantisi bulunmuyor.

SEÇİMLERE BAKIŞ

Seçim dönemleri, kitlelerin politikleştiği ve her tür görüşün tartışıldığı kampanya dönemleridir. Bu dönemlerde komünistler, örgütlülükleri ölçüsünde seçimlere katılır, kendi program ve siyasi görüşlerinin propagandasını yaparlar. Seçim dönemindeki komünist ajitasyon ve propaganda faaliyeti, toplumsal sorunların ancak işçi sınıfının sosyalist devrimiyle çözümlenebileceğini vurgulayan ve işçi sınıfının hedef alınan kesimlerini örgütlemeyi amaçlayarak sürdürülen bir faaliyettir. Seçimlere katılmak, kuşkusuz ki, kitlelere yönelik seçim çalışması yapacak düzeyde örgütlenmiş ve seçim dönemlerinde açık siyasi faaliyet gerçekleştirecek kadar yetkinleşmiş örgütlülüklerin, partilerin varlığını gerektirir.

Bağımsız siyasi çizgisi ile faaliyet yürüten komünistler için seçimler, öncelikle, politikleşmenin en üst düzeylere tırmandığı koşullarda ajitasyon, propagandasını daha geniş kesimlere ulaştırmanın yanı sıra, savunduğu politikaların toplumda benimsenmesinin yaygınlığını, derecesini ölçmenin bir aracıdır. Çeşitli toplumsal eylemler ve hareketlilikler de seçimler gibi bir ölçüm aracı, 'barometre' biçiminde kullanılabilir olsa da, en yaygın ve en doğruya yakın kestirimler için, en gerçekçi veriler seçim sonuçlarından alınabilir. İşçi sınıfının sosyalist devrimiyle burjuva devletin yıkılıp parçalanmasını savunan komünistler için seçimler, öncelikle, burjuva parlamentosunda hükümet oluşturulmasının değil, ajitasyon ve propaganda çalışmalarını hızlandırarak işçi sınıfını komünizme kazanmanın, devrim

mücadelesini yükseltmenin, aynı zamanda da bu mücadelede sınıfların aldıkları tutumların sayısal olarak gözlemlenmesinin ve sürdürülen politikaların yığınsallaşmasının ölçülmesinin bir aracıdır. Yığınların harekete geçme ve mücadele düzeylerini yansıtan diğer birçok göstergenin yanında, ülke düzeyinden bölgesel ve yerel düzeylere kadar seçim sonuçlarının sağladığı nesnel veriler, bölge bölge kitlesel boyutta etkinlik ve güç düzeyini somut biçimde göstererek devrimci taktiklerin, adımların ve giderek devrim anının saptanmasında eşsiz önemdedir.

Kuşkusuz ki her seçime belli mevziler kazanmak için giren komünistler, temsilcilerini göndermeyi başardıkları parlamento başta olmak üzere kazandıkları her mevziden düzeni teşhirini ve bu amaçla sistemin içine nüfuz etmeyi önemli görürler. Bu anlamda, oyunun kurallarını bilmek, düzeni teşhir etmenin gereği olarak yetkinleşmek de önemlidir.

Bunlar, komünistlerin bağımsız ve kendi başlarına seçimlere girmelerinin nedenlerini oluşturur. Buna karşın seçim dönemleri, sosyalizm adına ileri sürülen bazı politikalarla akılların karıştığı, herkesin herkesle ittifak yapmaya yöneldiği ve daha çok “oyumuz boşa gitmesin” kaygısı ile burjuvazinin tercihlerinden birine eklenildiği, ‘kazanması istenen parti’ ile ‘kaybetmesi istenen parti’ arasında çeşitli kombinasyonların yapıldığı bir karmaşaya dönüşebilmektedir. Komünistlerin güçsüz ya da seçim sürecinde fiilen olmadığı dönemlerde bu tablo daha da ağırlık kazanabilmektedir.

Öte yandan seçim süreçleri, dünya ve bölge koşullarından, emperyalizmin politikalarından yalıtık değildir. Seçim sonuçları, burjuvazinin –etkinliği ölçüsünde– yönelimlerini, hareket kabiliyeti ve taktiklerini yansıtabileceği gibi, burjuvaziye, bizzat bu taktikleri içinde oluşturacağı politik koşulları algılaması doğrultusunda ve kendi azınlık yönetimine kitleleri razı etmesi ve katması için yapması gerekenler hakkında önemli veriler sunar. Kitlelerin sistem dışına doğru gelişen eğilimleri ise, burjuva ideolojik hegemonyanın kırılması olarak algılanır ve burjuvazi kitleleri kendi ekseninde hareket ettirmek üzere yeni yeni alternatifler oluşturur.

Emperyalizmin bölgesel politikalarına talip olan işbirlikçi politik aktörler, bir yandan toplumun çoğunluğunu oluşturan yönetilen sınıfların, ezilen kitlelerin seçimlerde oylarını almak zorundayken, diğer yandan da emperyalizme ve ülke egemen sınıfına hizmet etmek üzere iktidara aday olurlar. Her politik aktörün bu çelişkiyi gizleyebildiği süre, içinde bulunulan koşullara göre uzar ya da kısılır. Emperyalizmin bölgesel politikaları karşısında nasıl davranılacağı, sınıf mücade-

HDP özelinde sorun, bugünkü haliyle, rejimin demokratik dönüşümünü amaçlayan bir parti olmanın ötesine geçemeyecek olmasıdır. Demokrasi mücadelesi alanında yükselttiği özellikle Kürt sorununa ilişkin taleplerle desteklenmesi, savunulması gereken bir partidir. Fakat hiçbir şekilde işçi sınıfının sosyalizm mücadelesi için oluşturulabilecek, önerilebilecek ve onun yerine ikame edilebilecek bir parti değildir; ancak Türkiye için yokluğu çekilen bir demokratik partinin, demokrasi partisinin boşluğunu doldurabilir.

YENİ İTTİFAKLAR VE YENİ YÖNELİMLER

Seçimlere birkaç gün kala, Ergenekon tutukluları ile suçüstü yakalanan Zirve katliamı sanıkları, yargılamaların uzun sürmesi gerekçesiyle salıverildi. Böylece Türkiye’de hukukun çöktüğü bir kez daha tescillenmiş oldu. Yargılamaları yıllara yayıp sonuca ulaşamayan, karara varmaktan geçtik, bazı tutukluların suçunu belirlemekten aciz bir yargılama süreciyle karşı karşıyayız. AKP, darbecileri muhalifleri ile aynı davaya tıkıştırarak bir korku imparatorluğu yaratmaya çalışmış, böylece asıl niyetini gizleyerek Ergenekon davası diye bir tiyatro oyunu sergilemiştir. Eğer gerçekten bir darbe yargılaması yapılmış olsaydı, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin belki de çok az bir bölümü bu suçtan ayrı tutulabilirdi. Oysaki Tayyip Erdoğan’a gerekli olan, kendi otoritesini tanıyan bir orduydü. Bu amaçla ABD ve AB’nin desteğini alarak başlatılan Ergenekon davası, ordunun denetime alınması için göz korkutma, terbiye etme çalışmasına dönüşmüştü. Davadaki salıverilmeler, suçu Gülen cemaati üzerine yıkmaya çalışan AKP ve Tayyip Erdoğan tarafından, CHP ile Gülen cemaati arasında oluşan zımnî işbirliğine karşı, yeni bir ittifak arayışına zemin olarak kullanılmaktadır.

Salıverilen Ergenekon tutuklularının Gülen cemaatini hedef alan ve AKP ile ilgili belli belirsiz söylemleri, ABD’nin kendisine tavır almasıyla giderek daha çok milliyetçi, antiemperyalist vurgulu laflar etmeye başlayan ‘Chavez özentisi’ Erdoğan tiplemesini ön plana çıkartıyor. Bir yanda Gülen-CHP işbirliği diğer yanda AKP-Ergenekon ittifakına doğru gelişen bir yönelim, önümüzdeki günlerde daha da belirginleşebilir. Eğitimde dersanelere karşı çıkarken devlet okullarına vurgu yapan, Rusya ve Çin’le işbirliğini geliştirmekten söz eden ve hatta uzun menzilli roket alımlarında Çin silahlarını tercih ederek NATO’da çatlak yaratan AKP ve lideri Tayyip Erdoğan, tabiri caizse, kendi sonunu hazırlamaktadır. Bunun karşısında ise CHP daha da sağcılaşarak, kitlelerin AKP karşısında birleşme eğiliminden medet ummakta, ABD’ye, İsrail’e ve uluslararası finans çevrelerine

yor. HDP'ye yönelik saldırılarda yer almadıklarını ve yöneticilerine ve kitlesine “olaylara katılmayın, evden çıkmayın” uyarısı yaptıklarını söyleyerek kendilerini savunan CHP yönetimi, bunu yeterli görüyor! Oysaki eğer bir saldırı varsa, yönetici ve kitlelere mağdurun yanında yer almak üzere saldırganların karşısında saf tutmak gerektiğini salık verselerdi eğer, demokrat olma şansı ve pratiğini yakalayabilirlerdi. Yöneticilerin evlerinden çıkmaması yönündeki açıklama, Erdoğan'ın 'evde tuttuğu yüzde elli' ile büyük benzerlik oluşturmuştur.

Kürt hareketinin yanında yer almak, onun politika ve yönelimlerine tabi olmak değildir. Türkiye'de, batıda işçi sınıfının başta ekonomik ve demokratik mücadeleleri içinde taban örgütleri olarak mücadele yükseltilmediği sürece, faşist, gerici ve dini saldırganlığa karşı güçlü bir mevzi oluşturmak mümkün olmayacaktır. HDP'nin, kendi tercihleri ve yönelimleri açısından böyle bir özgüce sahip olduğunu düşünmemekle birlikte, Türkiye'de şu tarihe kadar birikmiş demokratik muhalefet güçleri ile siyasi mücadele ortaklığı kurduğu ölçüde Kürt hareketi, faşist eylem ve gelişmelere karşı durmaya çalışacaktır.

HDP, ufkunu Öcalan'ın formüle ettiği “demokratik cumhuriyet” ile sınırlamış, bu amaçla Türkiye'de demokrasinin gelişmesi için mücadele eden, işçi sınıfının tabandan örgütlenmesi ya da komünist örgütlenme gibi deneyimleri atlayarak emekçi sınıflar söylemini yükselten bir partidir. “Demokratik Cumhuriyet”e ulaşarak, Türkiye'de bir “demokratik halk iktidarı”na kapı aralanabileceğini düşünmektedir. Küreselleşme sürecinden, neo-liberal politikalarından zarar gören geniş kitlelerin, Kürt yoksul kitleleri ile buluşturulması üzerinden sağlanacak kitle desteği ile iktidar alternatifi olmayı hedeflemektedir. Teorik olarak olanak dâhilinde olduğu Güney Amerika'daki sol iktidarlarda bir şekliyle deneyimlenen bu bakış açısı ve siyaset tarzı, Türkiye'deki gelişmeleri açısından Kürt sorununu engelleyici bir dinamik olarak görmekten daha çok, kendisini iktidara yaklaşırın fazladan bir itki olarak kullanmak istemektedir. HDP söz konusu olduğunda problem, bu hareketin ve yönelimin potansiyellerinin kısırlığı değildir, hatta tersine gerçekleşebilir böyle bir potansiyel mevcuttur da! Ama tıpkı Güney Amerika sol iktidalarının yaşadıklarına benzer sorunlar sırasıyla önlerine çıkacaktır. Eğer işçi sınıfı temelinde örgütlenmemiş, onun mücadelesi içinde örgütlülüklere dayanarak bir demokrasi inşa etmemişseniz, belki iktidara gelecek kitle desteğini yakalayabilirsiniz ama kapitalizmin sınırlarını aşacak bir gücünüz ve potansiyeliniz olmayacak; sırasıyla önünüze çıkacak sorunlar karşısında işlevli olabilecek hiçbir donanımı karşılaştığınız anda yaratma olanağı bulamayacaksınız.

lesinin gereği olarak bu genel çerçeve içinde nasıl tavır alınacağı da, her bir politik aktörün sınıfsal karakteri tarafından belirlenir.

Bu temelde, burjuvazinin temsilcileri seçimlere her dönem belli özellikler ve istisnailikler atfedilebilirler. Genel bir söylem şeklinde, hep en son seçimin farklılığına ve yaşamsal önemine vurgu yapılır! Oysaki her seçim belirli bir tarihe ve coğrafyaya ait olduğu için zaten bir 'teklik' taşır ve bu teklige istisnailik atfetmek, bu nedenle yanlış ve oldukça öznel bir yorum olacaktır.

Aslında bir seçimin diğer bütün seçimlerle paylaştığı 'kendine özgü tekilliğini' istisna kılan ve diğerlerinden ayıran koşullar oluşabilir. Kuşkusuz ki her seçim kendi tarihi içinde öncekilerden farklı bir koordinatta gerçekleşir. Ama bu 'özellik', aynı zamanda diğer bütün seçimlerle paylaştığı ortak özelliği olduğu içindir ki, her şeye karşın genel bir seçimler politikası oluşturabilmek, seçimlerin en genelinde anlam ve öneminin çerçevesini çizebilmek mümkün olabilmıştır.

Buna karşın, öne çıkan ve gerçekten 'istisna' olarak değerlendirilebilecek seçim dönemlerinin varlığı da olanaksız değildir. Bunlar daha çok var olan politik aktörlerin rejim değişikliklerine gidebilecekleri türden bir bilek güreşine tutuştukları ve politik gelişmelerin yönünün siyasal sistemde yapısal dönüşümlere yol açabileceği dönemlere denk gelenlerdir. Faşizm gibi bir açık diktatörlük tehlikesinin yakın ve somut bir tehdit oluşturması durumu, bu türden koşullara örnektir. Bu gibi koşullar oluştuğunda, komünistler işçi sınıfının mücadele koşullarının korunması, faşizmin ya da benzer diktatörlüklerin engellenmesi amacıyla diğer demokrasi güçleriyle birlikte bir demokratik ittifak yapabilirler. Doğrudan komünizme değil de ortak demokratik adaylara oy istendiği böyle bir istisnai durumda, siyasi koşulları var olan hakları, özgürlükleri büyük ölçüde ortadan kaldırma yönünde kökten değiştirecek faşizm ve benzeri tehlikeler karşısında bir demokrasi programıyla konumlanmak söz konusu olur.

Her kutuplaşma için, bu tür bir ayrıcalıklı durum, istisnailik iddiası ileri sürülebilirse de, bu iddialarda geçerlilik bulmak olanaklı olmaz. 30 Mart Yerel Seçimleri için de iktidar ve muhalefet partisinin bu yöndeki iddiaları, birbirini besliyor. İktidar partisi eğer kaybederse “emperyalizmin oyunları”nın galip geleceğini ileri sürerek sahte bir antiemperyalist cephe örmeye çalışırken, muhalefet partisi de, iktidardaki partinin kazanması durumunda Erdoğan'ın kişisel gerici diktatörlüğünün önünün alnamayacağını ileri sürüp demokratik bir cephe olarak kendi saflarını gösteriyor.

Ayrıca seçimlerin burjuvazinin politikalarının belirlenmesinden çok bu politikaların toplumsal meşruiyetinin sağlanması için onay mekanizmaları olarak işlev gördüğünü yine vurgulamakta yarar olabilir. Kuşkusuz ki seçimler, 'iki ucu keskin bıçak' gibi iş görebilir; denetim dışına çıkabilecek sonuçlar üreterek burjuvazinin başını ağrıtabilir, ağrıtabilecek gelişmelere yol açabilir. Ama bu durumda bile, aslında seçimlerin sonuç olduğu, 'bıçağın öteki tarafını bilemenin' seçimlerden çok önce gerçekleştirilmesi gerekenlerin sonucu olduğu hatırlanmalıdır.

30 MART YEREL SEÇİMLERİ

2014 Yerel Seçimlerine giderken, Türkiye başlıca iki politik gücün savaş alanına dönmüş durumda. Bir yanda polis ve yargı içinde örgütlü olduğu öteden beri bilinen Gülen Cemaati, diğer yanda iktidardaki AKP hükümeti birbirlerine karşı açık bir savaşa tutuştular. Yerel seçimlere çok az bir zaman olmasına karşın, karşılıklı hamleler her an birbirini izliyor. Çatışma, ses ve görüntü kayıtları ile şok dalgası yaratarak kitleleri etkilemek ve taraf haline getirmek üzerinden sürüyor. Bazen emniyet güçleri ve yargı mensupları ile MİT elemanlarının fiziki ve silahlı olarak karşı karşıya gelmeleri boyutuna varan devlet krizi çözülemediği gibi kısa sürede çözüleceği de benzemiyor.

Muhtemeldir ki bu savaştan her ikisi birden zararlı çıkacak. Bu iki politik aktör, iktidarlarının birinci, Erdoğan'ın söylemiyle, "çiraklık" ve ikinci, "kalfalık" dönemlerinde, milliyetçi-militarist cepheye karşı kendilerince yararlı bir ittifak oluşturmuşlardı. AKP'nin "ustalık dönemi" olarak adlandırdığı üçüncü döneminde ise, bu ittifak bozuldu. İlk işaretleri Mavi Marmara baskınında görülen farklılaşma, Gezi sürecinden sonra iyice su yüzüne çıktı ve sonrasında 17 Aralık soruşturmaları şeklini aldı.

2013 Mayıs sonunda başlayan Gezi süreci, AKP'nin meşruiyet ve hegemonya yitimi sürecine girmesine yol açtı ve ardından gelen 17 Aralık soruşturmaları ise, bu süreci hem hızlandırdı hem de başka bir boyuta taşıdı. Gezi süreci, AKP'nin ve özellikle Erdoğan'ın liberallerle ve yüzünü Batıya dönen kesimlerle bozulan ittifakını kesin bir şekilde bitirirken, diğer yandan da Erdoğan'ın kendi kitlelerini kemikleştirmesine hizmet etmek gibi bir karşıt etki içeriyordu. 17 Aralık soruşturmaları ise yolsuzluk gibi seçmen kitlelerini her zaman etkileyebilen bir suçlama yönelterek Erdoğan'ın kemikleşen seçmen kitesinde kırık ve çatlaklar oluşmasına yol açtı ve Erdoğan'ın son ana kadar başarıyla kullandığı Gezi'nin bu 'engeli ni' gidermiş oldu.

dan belirleyici sayılan Urfa gibi Kürdistan illerinde kazanılacak seçim başarıları, hareketin kazanımlarının geri dönülmez bir aşamaya geldiğini kanıtlayacaktır. HDP içinde örgütlenen Türkiye sosyalistleri ise, Kürt dinamiğinin Türkiye'deki uzantıları ve bu sorunu kavramış demokratik kamuoyu üzerinden örgütlenme çalışması yürütmektedirler. Bu tercih ve yönelim, işçi sınıfı temelinde komünist bir tarzda değil, ezilen ulus duyarlılığına sahip kesimler üzerinden örgütlenme çalışması biçimindedir. Faaliyet ve örgütlenme alanı olarak baştan işçi sınıfı değil, bütün halk kesimleri hedeflenmiştir. İşçi sınıfının, ideolojik ve politik niteliği veri alınarak, her günkü ekonomik ve demokratik mücadelesi içinden propaganda ve örgütlenme faaliyetiyle işçi sınıfının şoven önyargılarını yıkmak yerine, toplumda birikmiş anti-şoven güçlerden oluşturulacak bir halk örgütlenmesi temelinde toplumun bütününe ve bu arada işçi sınıfına yönelik politik faaliyet hedeflenmektedir.

Sosyalist örgütlenme, öncelikle sınıf örgütlenmesidir ve her ulustan kadın ve erkek işçinin eşitliği temelinde gerçekleştirilmelidir. Herhangi bir demokratik sorun temelinde olabileceği gibi, faaliyet alanlarından biri olarak sınıf çalışmasını ulusal sorun temelinde ele almak, örgütlenme faaliyetinde demokratik sorunu birincil yapmak 'arabayı atın önüne koşmak' demektir. Bu türden tercihler, sonradan düzeltililecek tercihler değildir.

Seçim süreci içinde devlet tarafından açık biçimde korunup kollanarak geliştirilen, Kürtlere ve müttefiklerine yönelik saldırılar, faşist hareketin gelişim potansiyellerini göz önüne sermiştir. Bu türden gelişmelere karşı, doğru bir mücadele stratejisi geliştirmek, yine sınıf içinde çalışmayı temel almış bir siyasi faaliyeti gerektiriyor. Ne yazık ki geçmişin antifaşist mücadele deneyimleri içinde yaşanan olumsuzluklar, bu sefer Kürt düşmanlığı üzerinden geliştirilebilecek faşist hareket karşısında doğru bir mevzide konumlanmayı zorlaştıracaktır. HDP'de siyasi faaliyeti kabul ve cesaret edenler, kuşkusuz ki devletin baştan çektiği çizgiyi aşma niyet ve kararlılığında olanlardır. Ama bir sınıf örgütlenmesi temelinde değil de, bütün sınıfları kesen mevcut demokratik kitleye dayanarak oluşturulacak bir demokratik partinin, bilinçli olarak kendisine yöneltilen faşist harekete karşı dayanma gücü oldukça tartışmalıdır.

BDP ve HDP'ye yönelik saldırılar karşısında bu hareket savunulmalı, faşistlerin karşısında yer alınmalıdır. Demokrat olmanın asgari ölçütü bunu gerektiriyor. Saldırılar karşısında CHP'li yöneticilerin yaptığı açıklamalar nasıl demokrat olunamayacağını göstermek ve teşhir etmek için iyi bir örnek oluşturur.

layış ve çizgi ile arasına çizgi çekerek yola çıkmıştır. Bu olumluluğa karşın, Kürt ulusal sorununun kabulü ekseninde anlaşabileceği çeşitli sol liberal çevrelerle arasına sınır koymak gibi bir eğilimi ise görülmektedir. Aslında temel eksen Kürt ulusal talepleri ve “demokratik cumhuriyet” olarak aldıklarını göz önünden ayırmazsak, bu tercihte bir tutarlılık görülebilir.

İşçi sınıfını tabanında örgütlülükleriyle değil de, var olan çeşitli türden sol ve sosyalist örgütlerin, belli bir siyasi çizgi ve kabul üzerinden bir araya gelmesiyle oluşturulan partinin, grupların varlığı ekseninde, demokratik merkezîyetçi bir yönelim içinde olduğu bilinmektedir. İdeolojik olarak işçi sınıfının iktidarı ya da kapitalizmin sınırlarını aşan bir programı yoktur. Kürt sorununu, Türkiye’de demokrasinin geliştirilmesi önünde en temel engel görenlerin gerçekleştirdiği ittifak ya da cephe örgütlenmesi olmakla birlikte anlaşılın o ki, başlangıçta tam olarak var olmasa bile sonradan demokratik merkezîyetçi bir yapıya ulaşmayı, en azından bir kesimi, amaçlamaktadır.

HDP, Kürt sorununu çözmeye çalışan bir siyasi faaliyet ile işçi sınıfı çalışmasının, bugün artık neredeyse aynı şey olduğunu ileri sürmektedir: “Sokaklarımızı süpürenler, kanalizasyonları temizleyenler, fabrikada çalışanlar Kürt işçilerdir ve Kürt meselesi aslında sınıf meselesi haline gelmiştir.” Kürt meselesi çözülmeden Türkiye’de hiçbir sorunun çözülmeyeceği gibi uzunca bir süredir dillendirilmekte olan bir ön kabul üzerinden siyasi faaliyetini örmeye çalışmaktadır. Almanya’ya göçmen giden Türk işçilere en ağır ve “pis” işler nasıl uygun görülmüşse, Türkiye’deki Kürt işçilere en ağır ve “pis” işlerin uygun görülmesinde bir gariplik görülmemelidir. Üstelik bir de Kürdistan’ın Türkiye’nin sömürgeci olduğu unutulmazsa, yukarıdaki tespiti şaşırma gereği yoktur. Ama bu tablodan kalkarak, söylem düzeyinde bile olsa sınıf meselesine yaklaşamaz! Bu olsa olsa işçi sınıfının mücadele birliği karşısında ulusal sorunun, sömürgeciliğin nasıl bir engel oluşturduğunu, nasıl parçalayıcı, dağıtıcı engeller çıkardığını göstermek için kullanılabilecek kanıtlar oluşturur. Türk işçilerinin ayrıcalıklarını savunmak yerine, ulusal baskıya karşı çıkmak ve Kürt işçilere eşit koşullar talep etmek, ulusal sorunun Türkiye ve Kürdistan’da yaşanan biçimlerinin çoğulluğu karşısında tutarlı bir anlayışa sahip olmayı gerekli kılar.

Kürt meselesi, acil, yakıcı ve her türden sorunla ilişkilendirilmiş karmaşık bir hal almıştır. Kürdistan’da örgütlenmesi ve Türkiye sosyalistleri üzerinden emekçi sınıflarla ilişkilendirilmeye çalışması açısından Kürt hareketi ve BDP oldukça başarılı çalışmalar yürütmektedir. Bu seçimlerde özellikle önemli ve belli hedefler açısın-

Erdoğan’ın operasyon olarak adlandırdığı bu soruşturmalar, beraberinde politik aktörlerin bu savaş içinde yeniden konumlanmalarını getirdi. Gelişmeler, Gülen cemaati ile CHP’yi birbirlerine mahkûm kıldı ve aralarında zımnî bir ittifakın gelişmesine neden oldu. Emperyalistlerin Ortadoğu kaynaklı öncelikli politikaları arasında Erdoğan’ı yetkisiz ve sorumsuz Cumhurbaşkanı statüsü ile dışlayarak, yani Çankaya’ya çıkartarak AKP ile yola devam etme tercihi ön planda gözüküyordu. Fakat gelişmeler böylesi bir operasyonu oldukça güçleştirdi. Dört bakan ve oğullarının hedef alındığı yolsuzluk soruşturmalarında, oklar daha ilk anda Erdoğan’ı gösteriyordu. Eski TOKİ başkanı, Çevre ve Şehircilik Bakanı Bayraktar’ın istifa açıklamasında bu yönde açık bir tehdit vardı. Erdoğan ve oğluna ait ses kayıtlarının ilk dalga dan çok sonra sızdırılmasının, uzun bir süre yayınlanmamasının nedeni, Erdoğan’a sunulmuş böyle bir anlaşmanın mümkün olmayacağına geç anlaşılması olabileceği gibi, eldeki malzemeyi seçim süresi içine yarak kullanmak isteyen bir mücadele taktiğinin sonucu da olabilir. Artık Erdoğan’ı ve ailesini açıktan hedefe koyan son gelişmeler, AKP’nin geri kalanı için açık bir çağrı niteliği taşıyor.

Bu açıdan düşünüldüğünde, Erdoğan sonrası AKP’den geriye ne kalması isteniyorsa, operasyonların niteliği ve dozajının buna göre ayarlanacağı öngörülebilir. Böylesi bir operasyonun zorluğu gereği, Erdoğan’ın kimliğinde cisimleşmiş AKP’nin, kendini Erdoğan’dan ayırması oldukça zor görülmektedir. Bu cerrahi anlamda oldukça karmaşık olan ‘yapışık ikizler’ operasyonlarına benzetilebilir. Sürekli yenileri ortaya çıkan ve kişisel olarak Erdoğan’ı doğrudan hedef alan ses kayıtları, aslında, niyeti olan AKP’lilerin yeni arayışlara girmelerini teşvik etmeye çalışmak ve belki de onlara son bir uyarıda bulunmak işlevini de yerine getiriyor. Erdoğan, çocukları ve yakın çevresinin ortaya serilen ses kayıtları, geri kalan AKP’lilerin cesaretlendirilmesi ve bu yönde ‘hayırlı bir kopuş’un gerçekleştirilmesi için servis edilmiş gözükmektedir.

Bu çatışma içinde yer alan iki politik gücün, AKP ile Gülen Hareketinin ikisi de demokrasi ile ilişkilendirilemez. Öncelikle siyasal islâm ile ilişkileri, hedefleri ve politik pratikleri, demokrasiyi ancak bir araç olarak kullandıklarını kanıtlamaktadır. Her iki taraf için de demokrasi, ‘inilecek-binilecek bir trenden’ ibarettir; kendileri için istedikleri mutlak iktidara itaat mekanizmalarının oluşturulması için, kitlelerin taleplerini yönlendirmede bir araçtır. Desteğini almak zorunda oldukları kitlenin demokratik taleplerini kendi ihtiyaçlarına yaradığı anda daha büyük ama antidemokratik bir ‘torba yasa’ içine atarak, küçük bir ilerleme gibi

gözükten demokratik talebi, daha büyük bir gerileme anlamına gelen antidemokratik bir paket içine hapsedmekten ibarettir. Onlar için demokratik hak ve talepler antidemokratik torba yasalarının çeşnisi ya da tatlandırıcısıdır. Bu konuda her iki taraf da sonuna kadar anlaşıyorlar. Bu alandaki başarıları, demokratik muhalefeti parçalamak, birbirine karşı konumlandırmak açısından da oldukça tahrip edici sonuçlar yaratmıştır.

“Ustalık dönemi”ne kadar, aralarında görünür hiçbir problem olmadan uyumla çalışan iki taraf, ne oldu da böylesi bir savaşın içine girdi? Mavi Marmara olayına kadar kamuoyunun aralarından su sızmadığını düşündüğü Cemaat-AKP ilişkisi, belli ki bir çok anlaşmazlık konusu biriktirmiş olmalıydı! Bu sorunun çeşitli yanıtları var ve her biri belli bir açıdan doğruluk payı içeriyor. Bu yanıtlardan birisi, iki politik aktörün farklı kimlikler ve politik gündemlere sahip olması, dolayısıyla ortak düşman bertaraf edildiği ölçüde baş başa kalıp iktidar savaşına tutuşmalarıdır. Gerçekten de AKP, “ustalık dönemi” olarak adlandırdığı üçüncü döneminde, iktidara iyice yerleşip kanıksamış ve arkasındaki militan kitle desteğine duyduğu güvenle, Tayyip Erdoğan yakın çevresindeki birkaç kişiden oluşan parti aygıtı ile devleti yönetmeye başlamıştı. Bu doğrultuda, daha önce liberallerle olduğu gibi, Gülen cemaati ile de yollarını ayırmak Erdoğan'ın kendi kişisel iktidarını kurması için gerekli bir operasyon olarak görülmüş olmalı. AKP milletvekillerinin içinde bir bölüm Gülenli milletvekilinin iktidardan dışlanmasının ötesinde, Mavi Marmara olayı sonrasında İsrail yandaşlığı ile suçlanan Gülen cemaatinin hayat damarları sayılan dershanelerin kapatılması girişimi, olayların fitilini ateşleyen görünürdeki neden oldu.

Yine de, bu derece açıktan ve uzlaşma kabul etmez bir savaşım açıklanmaya ihtiyaç duyuyor. Erdoğan'ın kendi yönettiği parti aygıtına bağlı birkaç kişi üzerinden kurmak istediği kişisel iktidarına karşılık gelen “ustalık” dönemi, eski müttefiki olan Cemaati tasfiye etmeye yöneldiği bir dönem oldu. Bu açıdan dershanelere, cemaatin insan kaynağına yönelik tehdit ölümcül olarak algılanmış olmalı!

Kuşkusuz ki tarafların iki farklı kimliği ve bunlara uygun farklı politik gündemleri vardı. Birisi Nakşibendi diğeri Nursi tarikatından olan, birisi daha işbirlikçi ve uzlaşmacı bir dış politika önerirken, diğeri ‘benmerkezci’ bir Osmanlıcılığa yönelik hamleler yapan taraflar, aynı zamanda birbirleriyle alttan alta bir mücadele sürdürüyorlardı. İktidarda kurumlaşmak ve nemalanmak için aralarında sürdürdükleri mevzi savaşlarının, böyle açıktan bir cephe savaşına dönüşmesi ise, birbirleriyle ilişkili de olsa farklı süreçlerin kesişmesinin sonucudur. Ortak düşman-

rından başlayan ve bir dizi ulusal hak ve özgürlüğü hedefleyen türdendir. Bugün anadilde eğitim hakkına kadar gerileyen ve belki de orada düğümlenen devletin inatlaşması karşısında, Kürt ulusunun temsilcisinin yükselttiği bütün demokratik talepleri desteklemek, asgari olarak demokrat olmanın gereklerindedir. Buna karşın, örneğin AB ile uyum düzenlemeleri çerçevesinde gündeme gelen özelleştirmelerdeki isteklilikleri, Kürt hareketinin neo-liberal yönelimlere girebilmesi, hangi taleplerinin genel olarak demokrasiye, hangi taleplerinin ise kısa vadeli ulusal çıkarlarına hizmet ettiği gibi bir ayırmda seçici olmayı ve eleştiri hakkının çinkesiz olarak kullanılmasını gerektirmektedir. Bir bütün olarak sınıf hareketinin ortak çıkarları karşısında, kendi ulusal gündemini esas alabilen ulusal hareket, bu durumda işçi sınıfının çıkarları ile çelişebilmektedir.

Açıktır ki, Kürt ulusal hareketi kendi sınıfsal çelişkilerini büyüttüğü oranda bu çelişkilerini aşma olanaklarını da biriktirecektir. Türkiye’de işçi sınıfının örgütlülüğünün ve eyleminin geliştirilmesi, Kürt ulusal sorununun kapitalizmin ötesinde bir çözüm imkânı ile buluşmasını sağlayacak yardımcı bir dinamiktir. Gezi olayları süresince “başka bir çözüm mümkündür” bilinç ve hissinin gelişmiş olabilmesi bunun en önemli göstergesi olmuştu. Bununla birlikte, Kürt ulusal hareketi, attığı her adımda, kendi sınıfsal çelişkilerini de ileri öteleyerek çok fazla yol alamaz. Ulusal sorunu çözmek, çelişkilerin üstüne gitmeyi ve sınıfsal açıdan çözümler üretmeyi zorunlu kılacaktır. İşçi sınıfının bağımsız örgütlenmesine yönelmek yerine genel olarak ulusal hareketi bir parti içinde örgütlemek, ister istemez, hareketi burjuvazinin denetiminde tutmakla sonuçlanacaktır. Bu yüzden, ulusal soruna tutarlı ve bütünlüklü bir çözüm için de, bunun işçilerin ve emekçilerin kapitalizmden kurtuluşunun bir parçası olabilmesi için de, asıl gerekli olan, işçi sınıfının bağımsız siyasi örgütlenmesinin, komünizmin Kürdistan’da da gelişmesidir.

HDP

BDP'nin temsilciliğini yaptığı siyasi eksen ve formüllerle Kürt ulusal sorununun çözümünü benimseyen HDP, Türkiye’de yaşanan ve kapitalizmin ürettiği her türlü soruna öncelikle ulusal sorunun çözülmesi perspektifiyle yaklaşmaktadır. Bu sayede oluşturulmak istenen birleşik mücadelenin Türkiye ayağı olmaya çalışmaktadır. Farklı tarih ve koşullarda, belki de ikinci bir Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) deneyimi sayılabilecek olan HDP, ilkinden farklı olarak ulusal sorun konusundaki her türden ince milliyetçi, şoven ve sorunu yok sayan an-

Ulus-devlet biçiminin mümkün olmaması, farklılıkların kendini var etmeye devam edecek kadar güçlü olması hali, farklı düzeylerde farklı siyasi otoritelerin söz konusu olması demektir ki, bu da, özerklikten federasyona uzanan bir dizi birlik biçiminin yaşam şansı bulması ile sonuçlanmıştır. Türkiye örneğinde bu çelişkilerin her biri gözlemlenebilir. Türk egemen sınıflarının ulus devlet yaratma süreci, Rum ve Ermeni milliyetlerini neredeyse toptan yok edip eser miktara indirmeyi başarmaktan, Kürtleri ise büyük ölçüde asimile etmeye çalışsan ama başaramayan bir tarihten ibarettir. Türk ulus-devletin asimilasyon ve yok saymakla çözemediği Kürt ulusal sorunu kendini dayattığı ölçüde, kapitalizmin tarihi içinde ortaya çıkmış başka çözüm biçimleri tartışma masasına yatırılmaya başlanmıştır.

Kürt ulusunun eşitlik ve özgürlük talebi, onun Türklerden farklı ve ezilen, sömürge bir ulus olarak ve buna uygun olarak da ayrılma, ayrı devlet olma hakkının tanınmasını zorunlu kılar. Bu seçenek dışlanarak, hele hele teorik olarak yok hükmünde ve burjuvazinin yanlış tarihi yönelimi sayılıp, aynı hatayı tekrarlamak gerekçesiyle geliştirilen seçenekler, Kürt ulusunun temsilcileri tarafından bile geliştirilse, öncelikle tarihsel ve bilimsel gerçeğe aykırıdır ve Kürt ulusunun siyasi temsilcilerinin sınıfsal tercihlerine karşılık gelmektedir.

Bu çerçeve içerisinde, bir anlamda bir rejim değişikliğine karşılık gelen “demokratik cumhuriyet” talebi, Kürt burjuvazisinin iktidara ortak olma istemini yansıtmaktadır. Türk egemen sınıfları ise, bu talebi sonu bir tür federalizme çıkabilecek bir rejim değişikliği olarak algılamakta, bunun karşısında her seferinde statükoya sarılarak çözüm bulabileceklerini sanmaktadırlar.

Feodal monarşilerde tebaa olan köylülük ve işçi sınıfına burjuvazinin öncülüğünde yükseltilen “eşitlik ve özgürlük” sloganları üzerinden kurgulanan ulus bilinci ve ulusal devlet özgürlük vaat ediyordu. Bu nedenle tarihsel olarak ileri bir adımdı. Türkiye'nin Kürdistan'ı üniter devlet biçimi altında sömürge olarak tutması karşısında BDP'nin yükselttiği “demokratik cumhuriyet” talebi de ileridir. On yıllar boyu sömürge statüsünde kimliği reddedilen Kürt işçi ve köylülüğüne ulus bilincini bir düzeyde kurarak yeni bir gelecek vaat etmektedir. Bölgede Türk egemen sınıfları tarafından tanınarak egemenliğe bir düzeyde ortak olmak isteyen Kürt burjuvazisinin “demokratik cumhuriyet” çözümü Kürt emekçi sınıflarına yeni bir gelecek ile birlikte, sorunun kapitalist sistem içinde çözülmek istenmesinin getireceği bütün sınıfsal çelişkileri de vaat etmektedir.

BDP'nin yükselttiği ve temsil ettiği demokratik talepler, ulusal hareketin siyasi temsilci ve öncülüğünün çelişkilerine karşın, en temel insan hak ve özgürlükle-

lerinin bertaraf edilmiş olmasıyla iktidarda baş başa kalmaları ve buna paralel Erdoğan'ın kendi kişisel iktidarını kurmaya yönelmesiyle, Gülen cemaatinin politik olarak zayıflaması, dışlanması ve sürmekte olan mücadeleyi kaybedecek olması, ‘köşeye sıkışmış kedi’ misali can havliyle ‘aslan kesilmesi’ sonucunu verdi. Çatışmanın başlangıcında birçok yorumcu Gülen cemaatini dezavantajlı konumda görüyor, kazananın Erdoğan olacağını düşünüyordu. Fakat bu sırada, ABD'nin Ortadoğu politikasında gerçekleşen ani değişimin sonucu olarak Erdoğan'ın ‘deliğe süpürülmesi’ kararı kesinlik kazandığında değişen dengeler Gülen cemaatinin kullanım değerini arttırdı. Bu sayede Cemaat, ABD desteğini arkasına alarak, bu sefer ‘köşeye sıkışmış kedyken’ gerçek bir ‘aslana’ dönüştü. Köşeye sıkıştırılanın aslında kendileri olabileceğini anlamakta zorlanan Erdoğan ve ekibi için de, tıpkı Gülen cemaatinin yaptığı gibi ‘aslan kesilmekten’ başka yol kalmamıştı.

Gerçekten de, ABD emperyalizminin İran ve Suriye'ye ilişkin Ortadoğu politikasının ani bir şekilde değişmesi ve AKP'nin bunu algılamakta olduğu gibi uyum sağlamadaki başarısızlığı, istese de uyum sağlayamaması, üstelik bu politikanın kendi ihtiyaçlarına göre yeniden gözden geçirilmesini talep etmesi, en nihayetinde ‘delikten süpürülmesine’ karar verilmesine neden olmuş gözükmektedir. Gülen Hareketi, AKP iktidarının değiştirilmesi için kullanılması gereken bir aparat, kilidi açacak uygun anahtarlık olarak, profesyonel bir şekilde desteklenmekte, bu sayede önemli işler başarmaktadır. Süreç içinde ne kadar yıpranır, teşhir olursa olsun, ayakta kaldığında, bu savaştan sonra yaralarını sarmayı, hatta daha da etkinlik kurmayı başarabilir.

AKP, ‘askeri vesayete’, yani çekirdeğinde TSK'nın olduğu militarizme karşı giriştiği savaşta ABD desteği sayesinde ‘aslan kesilmişse’, AKP'ye karşı giriştiği savaşta bu sefer Gülen cemaati, yine ABD'nin desteği ile ‘aslan kesilmektedir’. Ortalıkta ‘yalancı pehlivan’ bolluğundan geçilmemektedir.

AKP HÜKÜMETİNİN SEYRİ VE ÜÇ DÖNEM

ÇIRAKLIK

AKP, özel olarak emperyalizmin Büyük Ortadoğu Projesi için, Milli Görüş çizgisinin emperyalizmle işbirliğine en açık kesimleri tarafından, başlangıçta akıl hocalığını CIA elamanlarının yaptığı bir parti olarak oluşturuldu. 2001 krizinin etkisiyle dağılan, şaşırın ve yeni arayışlara yönelmiş kitlelere öncülük yaptı ve bu

kitleyi büyük ölçüde kendi kitlesi haline getirmeyi başardı. Bunu başardığı ölçüde Irak savaşına karşı çıkabilecek politik ve askeri çevreler karşısında önemli bir kitle desteği kazandı.

AKP'nin varlığı, bir açıdan 28 Şubat post-modern darbe sürecinin bir bileşeni olmasıyla da açıklanabilir. Anımsanacağı üzere Erbakan Hoca'yı terk etmeleri istendiğinde siyasi ikballerini bu çağrıya uymakta bulanlar, aslında Hoca'ya karşı gerçekleştirilen bir darbeye taraf olarak, antidemokratik bir gelişmeye destek vermiş oluyorlardı. Darbe karşıtı söylemlerine karşın, AKP'nin kurucularının tarihlerindeki bu gerçek yakalarını hiç bırakmadı.

2001 krizi Türkiye'deki bütün partileri barajın altına indirmişti ve seçmen kitle-si yeni bir arayışa yönelmişti. Kriz, ekonomik olarak Türkiye'yi dibe oturtmuş; emperyalist merkezlerin özel tavsiyeleri ile kurtarıcı rolünde Kemal Derviş, Ecevit'in halkçı DSP'sine monte edilmiş, ekonomi kendisine teslim edilmişti. Krizin faturası bu sayede halkçı Ecevit eliyle halka ödetildiğinde, üç koalisyon partisi de halk tarafından cezalandırılacaktı.

AKP 3 Kasım 2002 Erken Genel Seçimlerinde oyların % 34,63'ünü alıp hükümet olmuştu. Seçimlerden dört ay sonra ABD'nin Irak tezkeresine bu derece ortaklaşmış bir hükümet, aslında ABD'nin seçimler öncesinde gerçekleştirdiği operasyonların ürünüydü ve bu operasyonlar arasına Erdoğan'ın milletvekili seçilmesi için CHP'nin gerçekleştirdiği ya da ortak olduğu manevraları da eklemek gerekir. Erdoğan yasaklı bir lider olarak milletvekili değildi ve Abdullah Gül Başbakanı. Siirt'ten milletvekili seçilene kadar bu durum böyle sürdü. CHP'nin desteklediği anayasa değişikliği ile milletvekili seçilme hakkı kazanan Erdoğan'ın önündeki engeller, neredeyse 'kişiyi özel gerçekleştirilen bir anayasal düzenleme' ve CHP katkısıyla ortadan kaldırıldı.

Ancak bu arada kamuoyunun büyük gösterilerle muhalefet ettiği Irak tezkeresi oylaması TBMM'de yeterli çoğunluk oyunu bulamadı; bu da ABD-AKP ilişkisinde ilk ve en derin hayal kırıklığını yaratmış oldu. Önce Meclis Başkanı Bülent Arınç, "evet" oylarının fazla olmasıyla tezkerenin kabul edildiğini söylese de, Anayasa'nın 96. Maddesine atfla yapılan itirazlar sonucu, yeterli çoğunluğun sağlanamamasına istinaden reddedildiği açıklanacaktı.

Bu olay ABD için kuşkusuz ki basit bir yol kazası değildi. Sefere çıkmak için miğferlerini takmış savaş gemilerinin içinde bekleyen askerlere yeni bir rota çizmek, işleri birkaç gün geciktirmiş ve hayli karmaşılaştırmış olmalıdır. Türkiye'de yerleştirilecek 62 bin asker için yeni bir yer bulunması kolay iş olmasa gerek. Bu

araçlarından yoksunluğu nedeniyle, bu sefer 'eşitlik ve özgürlük' içinde burjuvazinin 'ücretli köleleri' haline gelmeleriyle sonuçlanıyordu.

Eşitlik, özgürlük talepleri ile işçi ve köylülerin taleplerine sahip çıkarak, onlara monarşinin tebaası değil, ulusun eşit ve özgür bireyleri olduklarını, olmaları gerektiğini söyleyen ulus ideolojisi de, bu yönüyle, içinde taşıdığı bütün çelişkilerle beraber, devri kapanmakta olan monarşinin tezleri karşısında oldukça cezp edici, ilerici ve devrimci bir söylemdir. Kitlelerin sınıfsal taleplerini kullanırken bu talepleri ulusal bir söylemle yumuşatan ulus ideolojisi, aynı zamanda burjuvazinin iktidarı için tehlikeli olacak sınıfsal dinamikleri sistem içinde tutma potansiyeli taşımaktadır.

Ulus ideolojisinin çelişkileri, ulusal sorunu gerçekte bir düzeyde çözüp, başka bir düzeyde daha da karmaşık biçimde yeniden üretmesi ise, burjuva devriminin ulusal bencillikle sınırlanmasından ve evrensel anlamda tutarlı bir demokrasiden uzak kalmasından kaynaklanır. Ulus olmak için başka ulusları yok sayabilen, yarattığı eşitsizlikler üzerinden başka uluslarla bağımlılık ilişkileri geliştiren kapitalizmin ulus-devleti, gerçekte ulusal sorunları beslemek ve yeniden üretmek dışında bir sonuç vermez. Bu yüzden, ulusal baskıya karşı mücadele eden bir ezilen ulusun, uygun koşulları bulunduğu başka bir ulusu ezmeye girişmesine de sık sık rastlanır.

Ancak, bu çelişkilerin bugün aldığı biçimler ve yaşanan sorunlara bakarak, ulus-devlet formunun yanlış ve gerici bir tercih olduğunu söylemek, tarihsel bir hatadır. Ulus-devlet formu, farklı milliyet ve etnik grupları baskı ve zorla aynılaştırmayı, asimilasyonu ve yok etmeyi içerir. Bu nedenle acı bir tarihe sahiptir. Çelişkileri de buradan kaynaklanır. Bir ulus adına asimile etmeye çalıştıklarını yok sayar, katliamlara başvurur ve bunları başardığı ölçüde ve ölçekte ulusu oluşturur. Burjuvazi için bu sonuç, ulus-devletin esas kazançlarından en önde gelenidir. Çünkü kârın kaynağı artıkdeğerdir ve ulus-devlet ulusal iç pazar üzerinde yükselirken artıkdeğerin kaynağı, üreticisi olarak ulusal emek-gücü pazarını da oluşturup tekeli altına almıştır. Ulusal emek-gücü deposunu sömürmesiyle ürettiği metalleri, başta bu sayede güvenceye aldığı ulusal pazarında, sonra da dünyanın ulaşabildiği geri kalan her yerinde özgürce satmak ister. Kuşkusuz ki bu açıklama marksizmin dayandığı bilimsel veriler esas alındığında kabul edilebilir. Marksizmin dışından veya onu eleştirmek adına yola çıktığımızda, söylem düzeyinde her türden izah, olguları kendine göre düzenleyerek bir tutarlılık kazanmak isteyecektir.

de en demokratik çözümünü oluşturur. Konfederalizm, federalizm ve çeşitli düzeylerde özerkliklerle oluşturulmuş birlikler, kapitalizmin tarihi içinde ortaya çıkmış çözüm biçimleridir.

BDP, zaman zaman bazı temsilcilerinin aksi yöndeki beyanlarına karşın, Kürt sorununu sömürge sorunu olarak tariflemekten vazgeçmiştir. Öcalan'ın çizdiği çerçeve, sorunun tariflenmesinde belirleyici olmuştur. Öcalan'ın çizdiği ideolojik çerçeveye kimse açıktan itiraz etmemekte, eğer kendi beyanları Öcalan'ınki ile tezat oluşturuyorsa, bir müddet sonra kendilerine çeki düzen vermektedirler. Belirleyici olan, “Önderlik” diye tanımladıkları Öcalan'ın çizdiği ideolojik hattır. Bu nedenle çizilen bu çerçeveye kısaca değinmekte yarar var.

Burjuvazinin kendini bir pazarla sınırlamadığını, dünyanın her yerine mal satmak için gittiğini, başından beri küresel olduğunu, bu nedenle ulusal sınırlara ve devlete yönelerek yanlış bir tercih yaptığını ısrarla vurgulayan Öcalan, bu konuda yalnız değildir. Eğer istenirse liberal tarih anlatılarından kendisine epeyce örnek bulunabilir. Ulusal devletin tarihte gelişmiş yanlış bir yol, zamanında tercihler arasında öne çıkan talihli bir seçim olarak algılanması ise, esasen konuya marksizm dışından bir bakıştır.

Ulusal devletin yanlış bir tercih olduğu iddiasına karşın burjuvazi ulusal pazar eksenli bir devlette neden ısrar etmiş, tarihsel gelişim yolu olarak bu biçimi seçmiş ve başına bunca belayı musallat etmiştir? Bu soruya yanıt veren liberal bakış açısı, burjuvazinin hiç de ulusal sınırlara ihtiyacı olmadığını, gelişmesinin dinamiklerinin dünyaya açılmakta, oralara mal satıp ticaret yapmakta olduğunu, geçmişte burjuvazinin yaptığı bu yanlış tercihin sürdürülmesinin bugün yanlış ve çıkmaz sokaklara çıkacağını söyler. Bu bakış açısının savunucuları, marksizme de bir dolu laf ettikten sonra, özellikle bugün yaşadığı biçimiyle Kürt ulusal sorununa çözüm olarak aralarında “demokratik cumhuriyet”in de olduğu bazı çözüm önerileri getirirler.

Burjuvazi daha ticari kapitalizm çağında dünya pazarlarını dolaşmaya, oralarda etkinlik kurmaya yönelmişti. Burjuvazi üretim ilişkilerindeki egemen konumuna dayanarak feodal monarşiye karşı siyasal iktidar mücadelesine girerken yalnızca kendi adına değil, halk, emekçiler, köylüler, işçiler adına, yani bütün bir ulus adına da “özgürlük, eşitlik, kardeşlik” sloganlarını ileri sürüyor, bu temelde halk kitlelerini peşinde topluyordu. Bu süreçte burjuvazinin siyasi iktidara gelmesi ise, tebaa olmaktan ulusun eşit ve özgür bireyleri olmaya terfi etmiş kitlelerin, üretim

durumda kaçınılmaz olarak ABD'nin tezkere karşılığı vaatleri de tehlikeye girmişti.

ABD ile AKP hükümetinin büyüdü ilişkisi bir kez bozulmuştu. Tayyip Erdoğan henüz milletvekili değildi! Erdoğan'ın Başbakanlık görevini devralmasından beş gün sonra 19 Mart'ta tezkere yeniden gündeme geldi ve eski tezkerenin işlevlerini büyük ölçüde gören bir düzenleme ile kabul edildi. Bu tezkere ABD'ye Türkiye'de cephe açma yetkisi veriyordu. Operasyon başlamıştı ve Irak bombalanırken TBMM, 535 milletvekilinin 332'sinin “evet”, 202'sinin “hayır” ve bir kişinin “çekimser” oy vermesi ile savaşa bomba yetiştirme telaşını karşılamış oldu. AKP cennetten kovulmamıştı ama gözler artık üstünde olacaktı.

ABD Başkanı Bush, Türkiye'ye 8,5 milyar dolayında kredi ve kredi garantisi taahhütlerinin olduğunu açıkladığında, daha önce hükümet çevreleri tarafından kabul edilmeyip reddedilen ‘at pazarlığı’ söylentileri, Abdullah Gül tarafından kabul edilmek zorunda kaldı. Ekonomik kayıplar telafi edilmeliydi! Bu olay, AKP'nin ekonomi yönetimine pragmatist yaklaşımının önemli bir örneğiydi. AKP ‘kazan-kazan’ ve ‘tüccar siyasetçi’ yaklaşımıyla ekonomiyi yöneteceğinin sinyalini vermişti.

Bir milyonu aşkın insanın öldürüleceği ve halen her gün onlarca insanın ölme-ye devam ettiği, insan haklarının sözünün bile edilemeyeceği Irak işgalinde AKP hükümetinin tavrı, ABD ile işbirliği üzerinden iktidarını perçinlemektir. Karşısında var olan cephenin tahammülsüzlüğünü ABD'nin koruyucu kanatları altında dengelemek isteyen AKP, bunun karşılığında yürüttüğü ‘at pazarlığında’ tam bir tüccar gibi davranıyordu. AKP'nin çiraklık dönemi, kendi korkuları ile yüzleşmek ve kemalist-laik çevrelerin kendisine yönelmiş tahammülsüzlüğünü sakinleştirmek üzerine kuruluydu. Buna karşın ABD ile yaptığı Ortadoğu işbirliği, kemalist-laik çevrelerin kurduğu denklemlerin hiçbirine sığmadığı için, özellikle Kürt sorunu üzerinden gelişen tepkiler nedeniyle, bu dönem TSK'nın rahatsızlıklarının sık sık dile getirildiği ve bu açıdan bir ‘sakinliğin’ söz konusu olmadığı, askeri bürokrasinin gücünün tehdit oluşturmaya devam ettiği bir dönemdi. AKP'ye karşı darbe söylentileri ve çeşitli faaliyetlerin varlığı iktidarlarının ilk gününden konuşulmaya başlanmıştı.

2001 ekonomik krizinin ‘enkazını devralan’ AKP, dibe vurmuş ekonomide çaktığı her çiviye ‘kalkınma’, krizden ekonomik canlanma evresine geçişin her türlü belirtisini ise ‘ekonomik başarı’ olarak gösteriyordu. Kitleler de, ‘daha kötüsü olamayacağı için’ en ufak gelişmeyi bile AKP'nin başarısı olarak görmeye baş-

ladılar. Kendisini destekleyen unsurları ekonomik olarak koruyup, büyüterek kendi toplumsal tabanını genişletmeyi ihmal etmeyen AKP, kitle desteğini artırdığı ölçüde, sonraki yıllarda gelişecek politik krizlerde direnecek gücü oluşturmaya başladı.

Barzani ve Talabani'nin izlediği ABD'ye mutlak itaat politikaları, Türkiye karşısında koruyucu bir hamî bulmalarını sağlayacaktı. Operasyonun bu safhasında yeni oluşturulacak olan Güney Kürdistan yönetimi ile eski müttefik Türkiye karşılaştırıldığında, ABD açısından daha güvenilir olan artık Türkiye değildi. AKP ise Güney Kürdistan'a yönelik düşmanca tutumu sürdürdüğü ölçüde, hem MHP ile hem de kemalist-laik çevrelerle arasındaki çelişkiler ikinci plana atılıyordu.

KALFALIK

AKP iktidara geldiği ilk günden başlayarak HSYK üzerinde denetimini kurmak için mücadeleye başladı. Yasama ve yürütmedeki hâkimiyeti üzerinden yarıdaki yapılaşmaya karşı içten içe bir mücadeleydi bu. Politik çatışma daha çok yargı üzerinden yürüyordu ve bu aşamada bürokrasideki inatlaşma kitlelerin gözü önünde gerçekleşmiyordu. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde TBMM'nin kilitlenmesi ve Anayasa Mahkemesinin, “Cumhurbaşkanlığı seçimi için 367 oy gerekir” kararıyla, aslında anayasayı çiğneyerek bu çatışmada taraf olması, AKP'nin erken genel seçim kararı almasına neden oldu. Kılıçlar çekilmişti. 22 Temmuz 2007 Genel Seçimlerinde AKP yüzde 46 oy ile 341 milletvekili çıkardı. Cumhurbaşkanlığı seçimi üzerinden yapılan anayasa tartışması, AKP'nin sonradan gerçekleştireceği anayasal düzenlemeler için zemin oluşturacaktı.

2008 yılında Yargıtay Başsavcısı Yalçınkaya, “düsturları şeriat” iddiasıyla AKP hakkında kapatma davası açtı, 71 kişiye siyaset yasağı istedi. Erdoğan ve AKP, “millî iradeye yönelik, vesayet siyaseti”, “demokrasiye karşı ayıp” diye tepki gösterdi. Ortaya çıkan politik kriz karşısında AKP'liler yerel seçimlerde oylarını artıracıklarını söylediler. “Askeri vesayet” diye kodladıkları kendilerinden önceki dönemle kendilerinin farkını, tehditlere boyun eğmeyerek göstermek istiyorlardı. TÜSİAD kapatmaya karşı çıktı. Toplumda oluşan “askeri vesayete karşı olmak” duyarlılığı, AKP şahsında anti-militarist bir söyleme dönüşüyordu. ABD Dışişleri, seçim sonuçlarına saygı gösterilmesini isterken, AB Genişleme Komiseri Rehn, politik konuların mahkemede değil seçimlerde kararlaştırılacağını söyledi.

Politik aktörlerin, temsilcisi olmak istedikleri emperyalist politikaların taliplileri olarak devlet iktidarı üzerinde sürdürdükleri mücadele sert biçimler almaya baş-

Kürdistan'ın Ortadoğu'daki dört parçasında, egemen devletlerin sınırları veri alınarak, yani ayrı bir devlet olmadan, her bir parçada oluşturulması hedeflenen “demokratik cumhuriyet”lerin bir tür üst ilişkilmesi olarak “demokratik konfederalizm” savunusu yapmaktadır. Hem buldukları egemen devlet sınırları içinde egemenlerle, hem de sınırlar tarafından bölünmüş ortak coğrafyada sınırları aşarak oluşturulacak “kültürel ve yönetsel yapılaşmaların bütünü” olarak “demokratik konfederalizm”, devlet olmadan, devletleşmeden ve egemen devlet sınırlarını veri alarak gerçekleştirilmek istenmektedir. Bu önerme, Kürt hareketinin ideolojik evriminin sonucu “Bağımsız Birleşik Kürdistan” hedefinin yerine ikame edilmiş bugünkü hedef ve taleptir.

BDP, bu ideolojik ve programatik dönüşümün temsilcisi olarak Türkiye'de “demokratik cumhuriyet” için çalışmaktadır. Türk devletinin sınırlarını tanıyarak, onun sınırları içinde kendini ifade etmesine yarayan, buna olanak veren bir ‘çözüm’, yani “demokratik cumhuriyet” için mücadele etmesi, onun siyasal tercihidir. Bu tercihin hangi koşullarda ve ne için savunulduğu ayrı bir konu olmakla birlikte, bu tezin gerekçelendirilmesi, teorik olarak ortaya konuş biçimi, bizzat ulusal soruna bakışı, yani Türkiye'de yaşanan esaslı sorunlardan birine yaklaşımı, ezilen ulusun cephesinden ifade etmektedir. Bu aynı zamanda soruna sınıfsal bakış açısının ne olduğuna da işaret etmektedir. İleri sürülen önerilerin soruna bir çözüm olup olmadığı gibi ve belki de bunun bir sağlaması olarak, önerilen çözümün hangi sınıfsal karşılık ve çıkarlara denk düşeceğini açıklamak gerekir. Her siyasi hareket gibi, sınıfsal tabanı, hangi sınıf ve kesimlerden oy aldığı, onun sınıfsal karşılığını tanımlamaya yarayan nesnel faktöre ilişkin kısmi bir veri iken, ideolojik olarak neyi ve nasıl savunduğu ise, yine aynı şekilde sınıfsal karşılığını, niteliğini tanımlamaya yarayan öznel faktörü oluşturmaktadır.

Kürt ulusal sorunu bir sömürge sorundur ve bu gerçek yok sayılarak sorunu başka bir düzeyde tanımlayarak aranıp bulunacak çözümler, soruna karşılık gelmekten uzaklaşacaktır. Ulusal sorun ise egemenlik sorundur. Bir ulusun egemenlik sorunu, bağımsız devlet olmaktan başlayıp, özerkliğe ve hatta ulusal temelde olmayan vatandaşlık tanımı temel olmak koşuluyla oluşturulacak üniter yapılara kadar uzanan çeşitli biçimlerde çözümlenebilir. Tek bir ulus temelinde tanımlanmayan demokratik birliktelikler mümkündür. Anayasal vatandaşlığın insan temel hak ve özgürlükleri ekseninde tanımlandığı, bunun yanında varolan ulus ve azınlıkların kültürel varlık ve gelişmelerine ilişkin hakların anayasal güvencelerle sağlandığı birliktelikler, ulusal sorunun ulus devlet biçimi dışında belki

AKP ve onun söylemlerine paralel olarak bütün muhalefet partileri gerici ve antidemokratik söylemlere kaydılar, tercihleri bu yönde oldu. AKP'nin anti-laik ve antidemokratik söylemlerine yanıt verilirken, onun ortaya koyduğu düzey veri kabul edilemez. CHP'nin, “kızılı-erkekli” evde kalmak tartışmasında, AKP'nin çizdiği “şeref” çıtasını kabul ederek muhalefet yapmaya çalışması, bu konuda bir örnektir. Antidemokratik ve siyasal islâmcı gelişme ve politikalar karşısında, “toplumun islâmi hassasiyetlerine karşı çıkmamak” adına laiklikten ödün vererek siyaset yapmak, aslında belli ilkelere ve programa dayanarak seçmen kitlesinin eğilimlerini dönüştürmeye değil, onu veri almaya dayalı bir siyasettir. CHP'nin sürdürdüğü bu siyaset tarzı, antidemokratik söylemlerin ve uygulamaların toplumda daha da yaygınlaşması ve yerleşmesinden başka bir şeye hizmet etmez.

BARIŞ VE DEMOKRASİ PARTİSİ (BDP) ve HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ (HDP)

Kürt siyasi hareketinin ve Kürdistan'daki mücadelenin birikimlerinin bugün parlamentoda yer alan temsilcisi BDP, aynı zamanda, bu hareketin biriktirdiği olumlu ve olumsuz bütün mirasın, çelişkilerinin de temsilcisidir. Bu temelde BDP, Kürt ulusal hareketinin örgütüdür ve Kürt ulusunun bütün kesimlerini içinde örgütlemektedir. Tabanındaki emekçi, köylü, gençlik ve işçi yoğunluğu ile birlikte, ulusal hareketin bütün bileşenlerini içinde örgütlemesi, ağırlıklı kitlesini işçi ve emekçilerin oluşturmasına karşın ulusal bir örgütlenme olması, Kürt işçi sınıfının ya da köylülüğünün partisi olmasını engelleyen etkenlerden birisidir. Örgütsel yapısından öteye, ideolojik evrimi ve yönelimine baktığımızda ise, kendinden önceki partilerle birlikte Kürt siyasi hareketinin geçirdiği ideolojik aşamaları izlemek mümkündür.

BDP'nin bu yerel seçimlerde savunduğu çizgi, yönettiği belediyelerde ortaya koyduğu yerel yönetimler deneyimi üzerinden biriktirdiği tecrübe ve kazanımlardır. Kuşkusuz ki bu birikim ve kazanımlar, savundukları “demokratik cumhuriyet” talebiyle ilişkilidir. Bu nedenle, seçimlerin ötesine geçerek BDP hakkında temel bazı değerlendirmeler yapılabilir.

BDP, Kürt sorununun çözümü temelinde siyaset yapan, bu sorunun çözülmesinin koşullarını tarif eden bir partidir. Kürt siyasi hareketi ve Kürt ulusunun öncüsü durumundaki PKK ile oluşturduğu ilişkiyle birlikte incelendiğinde, “bağımsız birleşik Kürdistan” talebinden, “demokratik konfederalizm” çizgisine doğru bir evrim geçirmiş hareketin bugünkü tezleri ekseninde yapılanmıştır.

AKP'yi kapatma davası ile Erdoğan hükümeti, Cumhurbaşkanlığını ele geçirmenin verdiği ve ardından seçimlerde kazandıkları başarı ile Ergenekon davasını bir karşı hamle olarak geliştirmeye başladılar. Hukuk her iki tarafın elinde birbirlerine karşı kullanacakları bir silah olarak görülmekteydi.

Bu açıdan anayasa sorunu ekseninde süren çatışmada, 12 Eylül askeri diktatörlük anayasasının değiştirilmesi, AB'nin bir gereği olarak da savunulan düzenlemelerin gerçekleştirilmesi için bir referandum gündeme geldi. Oligarşinin siyasi temsilcilerinin politik kriz düzeyine yükselttikleri bu çatışmada ortaya çıkan durum, aslında sosyalistlerin bağımsız tavır geliştirmelerine engel değildi. Çatışan tarafların referanduma verdiği anlam ne olursa olsun, oylanana maddeler ile oylanmanın niteliğinin birlikte değerlendirilmesi durumunda alınması gereken tutumlar, siyasi yelpazenin neresinde durulduğuna göre, kaçınılmaz biçimde ‘evet’-‘hayır’ şeklinde bölünecekti. Değiştirilecek maddelerin demokratik olup olmaması değil, eskisinden daha kötü olmaması, askeri diktatörlük anayasasının değiştirilmesi talebinin yükseltilmesi için yeterli bir fırsat sunacaktı. 12 Eylül'ü ve onun kurumlarını savunanlar ‘hayır’ diyecek, bunun karşısında ise yukarıda sıraladığımız kıstaslarla hareket edenler ‘evet’ diyecekti.

Buna karşın, oligarşinin politik aktörleri arasında oluşan kutuplaşma ekseninde oylamaya anlam ve önem atfedenler çoğunlukta ve bu durumda referandum maddeleri saydığımız ölçütlerin dışında hükümete dersinin verilmesi ekseninde ele alındı. Daha çok da HSYK özelinde yargının AKP'nin eline geçmemesi sığılması ile bir cepheleşme yaşandı. Bunun üzerine muhalefet bir bütün olarak anayasa oylamasını, hükümete karşı bir güven oylamasına dönüştürmek istedi. Kimse oylanacak olan maddeleri tartışmıyor, referandum sonucunda çıkacak ‘evet’ veya ‘hayır’ oylarıyla tarafların ne kazanacağı ya da kaybedeceği tartışılıyordu.

Sosyalist sol da büyük ölçüde çatışan iki kampın kazananı ve kaybedeni kim olsun istiyorsa, maddelerin yorumunu ona göre yapma kolaylığına sığındı. Diğer yandan, hem muhalefetin hem de iktidarın, yani oligarşinin seçeneklerinin referanduma verdiği anlam üzerinden oylamayı kabul edenler de, doğal olarak ‘evet’-‘hayır’ şeklinde bölüneceklerdi. Sonuçta öyle de oldu. Bu karmaşık görülen tablo içinde hiç kimse ile yan yana düşmek istemeyenler için ise, BDP'nin tavrı oldukça kurtarıcı oldu ve boykot tavrı bir üçüncü seçenek olarak Türkiyeli sosyalistlerin bir bölümü tarafından savunuldu.

Muhalifleri ile girmiş olduğu hayati kavgada cepheyi genişletmek için ‘özgürlükçü’ ve ‘demokrasiçi’ söylemler geliştiren, liberallerle ittifak yapan ve çeşitli

açılımlarla müttefiklerini çoğaltmak isteyen AKP, bu hamlelerini yaptığı sürece AB ekseninde de destek bulmaya, tek alternatif olarak desteklenmeye devam etti. Ergenekon, Balyoz gibi darbecilere yönelik olduğu söylenen davalar ise, darbecilerin yargılanmasından çok, içine her türden muhalifin doldurulduğu ama esas olarak da milliyetçi-militarist kesimin hedef alındığı, usul hukukunun ayaklar altına alınıp düzmece delillerle işin sağlama bağlanmaya çalışıldığı bir biçim aldı. Bu nedenle AKP, bir yandan da kendi muhaliflerini büyütüp çoğaltıyordu.

Amacı hiçbir zaman darbecileri ya da darbeyi yargılamak olmayan, 12 Eylül gündeme geldiğinde bile bunu müttefiklerini çoğaltmak için telaffuz etmek zorunda kalan AKP, 'kalfalık' döneminde 'demokratlığı' ve 'özgürlükçülüğü' ile başa gürşüyordu. Ergenekon tutuklularının "düzmece deliller üretiyorlar" diye şikâyet ettiği ve bu dönemdeki en önemli müttefiki olan Gülen Hareketi'ne yönelik hiçbir suçlama, hükümet tarafından haliyle ciddiye alınmadı ve söz konusu uygulamalar görmezden gelindi. Liberal kesim, 'askeri vesayetın aşılması' siyasi sonucuna ulaşmak için, hukuki yargılamanın sahte delillerle yapılmasını önemsemeyenken, sosyalistlerin bir kesimi de, darbeciliğinden kuşku duymadığı eski muktedirlerin bir şekilde yargılanıyor olmasını kazanç sayarak, hukukun ortadan kalkmış olmasını önemsemedi. Oysaki tam da böyle yaparak, milliyetçi-militarist cepheye, gelecekteki yeni kahraman rolleri hazırlanıyor, her zaman savunulması gereken ilkeler ortadan kalkıyordu. Bunun karşısında yer alan diğer bir kesim ise, AKP ve Cemaat karşıtlığı üzerinden Ergenekon davalarının müdafiliğine talip oldular.

2009'daki "one minute" olayı, Arap dünyası ve halkları ile ilişkileri farklı bir düzeye taşımanın aracı olarak gerçekleştirilen bir senaryoydu. Türkiye'ye olan ilgi bir anda hızla arttı. İsrail ile ilişkileri çok kapsamlı olan Türkiye, bu haliyle Arap dünyasında herhangi bir karşılık bulmuyor, Osmanlı dönemine olan tepki hep karşısına çıkıyordu. Ama Erdoğan'ın İsrail ile çatışma görüntüsü, İsrail'in karşısında fiyakaları bozulan Arap liderlerden farklı ve kararlı bir lider görünümü çizmeye yetmişti. Bu biçimde Erdoğan, Arap dünyasında kuşkusuz çok iş görecek bir aktör olarak ABD'nin taşeronluğuna yine en büyük adaydı.

Aslında başta İran olmak üzere Mısır'da ve başka ülkelerde de bölgesel etkinlik hesapları yapan hiçbir ülke yönetimi, bu durumdan memnun değildi. Arap isyanları patlak verdiğinde, cemaatle gerçekleştirdiği ittifakı sayesinde Erdoğan hükümeti, içerideki pürüzleri büyük ölçüde gidermişti ve artık yeni dönemin ona sunduğunu düşündüğü yeni olanaklar üzerinden hesaplar yapmaya girişebilirdi.

kitlelerin hâlihazırdaki söylemlerine, eğilimlerine prim vermeye dönüşmüş durumda. Bu tabloya AKP-Gülen cemaati çatışmasında gündeme gelen 'dershanelerin kapatılması' tartışmasında cemaatin çıkarlarından yana tutum almasını da eklediğimizde durum daha da ciddileşmektedir. Kürt sorunundaki statükonun sürdürülmesinden yana tutumunun oluşturduğu çözümsüzlük, Gülen cemaatinin dershanelerine verdiği tavizle birleştiğinde, CHP için söylenecek fazla bir şey kalmıyor.

Türkiye'nin devlet krizi şeklinde yaşanan son politik krizi, antidemokratik devlet yapısı ve düzeni içerisinde demokratik hakların yetersizliği, çapsizliği karşısında, yıllardır çözüm üretmediği sorunlarının büyüklüğünden kaynaklanmaktadır. Hukuk diye bir şey kalmadığı gözle görülmekte, bizzat başbakan "yürütmeyi durdurma kararı alsınlar, biz işimize bakarız, inşaat devam edecek" diyebilmektedir. Burjuva devriminin yarım kalmışlığı, gelişmemişliği ölçüsünde, kangren olan Ortadoğu coğrafyası ile ilişkili Kürt Ulusal Sorunu başta olmak üzere, çeşitli demokratik sorunlar sistemi işlemez kılabilmektedir. İslâmi gelenekler ve kurallarla her geçen gün daha da örtüşerek karmaşıklaşan kadın sorununun boyutları, kadının ikincil cins olarak erkek egemenliğinde kalmasını, yasal statü konumunda tanımlamak üzeredir. Kitleler için ulaşılması her geçen gün daha da güçleşen eğitim, konut, sağlık gibi ihtiyaçlar artmaktadır. Kapitalizm koşullarında artan eşitsizliklerin ve yoksullaşmanın sonucu olan bu sorunlar, hem mevcut siyasal rejim hem de esasen kapitalizmde çözümsüz olduklarını ortaya koyuyorlar.

Sosyal demokratlığı bile tartışmalı olan CHP ise, başta Kürt sorunu olmak üzere, bu sorunlar karşısında tutarlı demokrat bir tavır bir yana, sınırlı demokrat bir tavır bile geliştirememektedir. Düzen içinde belirli reform olanakları bulunmasına ve hatta çoktandır sömürgeciliğin eski tarz sürdürülemez olduğunun anlaşılıp uzun bir süredir çeşitli çevreler tarafından bu yönde ortaya konan çalışmaların varlığına karşın, siyasal sistem sorunu çözüm yoluna sokamadı. AKP şahsında ortaya konan çeşitli açılımlar ise, Kürt hareketini oyalamak ve kendi gündemine tabi kılmaktan öte gitmiyor. AKP'nin Kürt meselesinde "dimyattaki pirinç" hayaliyle geliştirdiği sınırlı ve şaibeli performanstan bile uzak kalan CHP, "eldeki bulgur"dan olmak korkusuna takılıp kalmıştır. Kürt sorunundaki olumsuzluklara tutarlı bir şekilde karşı çıkmak ve sorunu çözüm olanaklarına kavuşturmak, olduğu kadarıyla demokratik muhalefetin, sendikaların ve belirli sosyalist grupların oluşturacağı, Gezi Sürecinde bir şekliyle uç veren potansiyele, ortaya çıkan kitle muhalefetine kalmaktadır.

mümkün görülüyor. Bu anlamda, tabanında hayli yaygın olan ABD karşıtlığını dizginleyebildiği ve aynı zamanda AKP'ye yapılmak istenen müdahaleler başarısızlığa uğradığı ölçüde, yerel seçimler ile başlayıp genel seçimlere uzanan süreç içinde, CHP'nin yıldızının parlamasına şahit olabiliriz.

CHP, içinde her kesimin ittifak yaptığı, azılı rakibi Demirel'in yakın çevresini yönlendirdiği, sağı solu olmayan ve sadece merkez olmaya çalışan bir parti haline getirildi. ABD'ye, AB'ne ve oligarşiye, güvenilir ve vazgeçilmez bir parti olarak, AKP'nin alternatifinin kendisi olduğunu anlatmaya, güven kazanmaya çalışıyor.

Kürt sorununda açılım politikalarına belli oranda sıcak bakanlarla, pür kemalistlerin ve hatta ırkçıların bir arada bulunduğu CHP, kendi açmazlarına karşın, bir yandan da sorunun demokrasi içinde çözülebileceğini ileri sürmektedir. CHP'nin demokrasi anlayışına bağlı olarak gelişecek bir çözüm, haliyle demokratik bir çözüm olacak değildir. AKP'ye karşı, sadece emperyalizme güven vermeye çalışıp uluslararası finans çevrelerine değişen bir şey olmayacağını vaat ederken, buna karşın kitlelere ve işçi sınıfına yönelik sahte de olsa hiçbir şey söylemeden muhalefet yürütmek, CHP'nin niteliği hakkında yeterli veri sunuyor. CHP, sol tabanın, hatta sosyalistlerin, çaresiz bir şekilde kendisine oy vereceğini düşünüp islamcı kesimden ya da MHP'den aday devşirmeye varacak kadar sağa açılmak taktiğiyle kiteselleşerek birinci parti olmaya kalkışıyor. Böylece aslında ezilen, yoksul ve tepkili geniş yığınların taleplerini ve sloganlarını sahiplenmekten imtina ettiği oranda, sosyal demokrat bir parti olarak kiteselleşmenin, birinci parti olmanın olanaklarını da yitiriyor. Yerel seçim sonuçları, CHP'nin bu taktiğinin ne kadar başarılı olduğunun sağlamasını da sunacak.

Bu haliyle CHP, konjonktür gereği yerel ve hatta genel seçimleri kazansa bile, ona oy veren kitlelerin sola yönelik umutlarını bir kez daha tüketecektir. “AKP'den kurtulalım da nasıl olursa olsun” zihniyeti ile CHP'ye prim vermek, bu propagandaya teslim olmak, AKP'den kurtulmanın bizzat emperyalizmin maharet ve tercihleriyle gerçekleşiyor olduğunu, aynı maharet ve tercihle iktidara talip olan CHP'nin de oligarşinin ve emperyalizmin temsilcisi olmak için çırpındığını görmemektir.

CHP, hükümet karşısındaki muhalefetini onun dini söylemleri karşısında giderek daha fazla dini söylemlere başvurarak gerçekleştirmekte, toplumda oluşan dini ve gerici söylemlere, laik kesimce kendisinden beklendiği üzere tutarlı bir şekilde laik ve demokratik bir karşı duruş sergilememektedir. “Ne olursa olsun ama AKP iktidarını bitireyim” anlayışı demokrasiye değil, AKP'den devralacağı

Üstelik içerideki toplumsal muhalefeti, sınıf hareketini bastırarak sağlam bir bütçe disiplini kuran, faiz ödemelerinde istikrar vadeden Türkiye, AKP hükümeti eliyle, 2008 krizinde merkez ülkelerden kaçan sıcak paralara güvenli liman sunmuş, kendisi gibi davranan ülkelerle birlikte yıldızını parlatmaya başlamıştı. Televizyon dizileri Ortadoğu coğrafyasına ihraç edilen, özel bir hayran kitlesi oluşan Türkiye, bunun yanı sıra “dünya ekonomik krizinden etkilenmeyecek kadar ekonomisi sağlam ülke” propagandasını Arap halklarına pazarlamaya başladı. Erdoğan ve AKP iktidarı, ‘çıraklık’ döneminde ekonomik olarak hazır bulunduğu ve kendisinden yana işleyen istisnai koşullara, ‘kalfalık’ döneminde de yine kendisinden yana işleyen yeni koşulların eklenmesiyle yükselişini sürdürdü.

Önemli bir politik aktör olarak Kürt siyasi hareketi ise, hem iç politikanın, hem de bölgesel açılımların olası bir faktörü olarak AKP hükümetinin yönelimlerini kullanmaya çalıştı. Tabii kuşku yok ki, aynı şekilde AKP hükümeti de Kürt siyasi hareketini! Uzun süreli ateşkeslerle başlayan ve son iki seçim döneminde “açılım” ve “çözüm” süreçleri isimlendirmeleriyle propaganda edilen, asıl olarak da Kürt hareketinin silahsızlanması üzerinden bir çözüm hedefleyen bu açılımlar sayesinde Erdoğan hükümeti, ülkede ve bölgede sağlanan ‘istikrar’ üzerinden seçim dönemlerini kazasız belasız atlatmayı başardı. AKP, bütün bu dönem boyunca İmralı'da esir bulunan Öcalan üzerinden, ama ona resmi muhataplık ya da görüşmelere yasal çerçeve hazırlamadan, Kürt hareketinin ivmesini kullanmayı, çatışmaları başlatmayı ya da bitirmeyi ve böylece görüşmeleri kendi seçim takvimine tabi kılmayı başardı. “Demokratik açılım” denilen Oslo süreci, 2011 genel seçimlerinden sonra iktidar tarafından havada bırakıldı ve çatışmalar hızla tırmandı. Suriye olaylarına kadar ikinci bir açılım yapılması ya da gündeme gelmesi ise hiç de aciliyet oluşturmuyordu.

USTALIK DÖNEMİ

AKP'nin 12 Haziran 2011 Genel Seçimlerinde kullandığı slogan “ustalık dönemi” oldu. Bu döneme esas olarak halen sürmekte olan Suriye'deki isyan ve savaş damgasını vurdu. Suriye iç savaşı, ‘Arap Baharı’ dalgasının son durağını oluşturdu. 2008 ekonomik krizinin zeminini oluşturduğu ‘Arap Baharı’, kitlelerin antidemokratik azınlık yönetimlerine karşı yükselttikleri haklı bir tepki olarak şekillendi ve her ülkenin kendi özgünlükleri ve farklılıkları nedeniyle de sonuçları farklı oldu.

Arap Baharı, bölgedeki demokratik dinamiklerin, geniş yığınların ekonomik kriz koşullarında bölgenin baskıcı devletlerine, yönetimlerine karşı harekete geçmesi şeklinde gerçekleşti. Emperyalizmin yıllar boyunca sürdürdüğü ve ayaklanma sürecinde daha da aktif hale getirdiği 'demokrasi teşvikçiliği', bu ayaklanmalarda önemli bir rol oynadı. Emperyalizm, işbirlikçisi hükümetler bir bir yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığında genel olarak yeni gelişen bu hareketlerin karşısında yer almadı. Tunus ve Mısır'da iktidarların devrilmesinden yana tutum aldı; ama buna karşılık, Bahreyn'de Suudi Arabistan'ın başını çektiği müdahale gücünün isyanı ezmesini onayladı. Libya'da ise, BM Güvenlik Konseyi'nin, Rusya, Çin ve bazı üyelerin çekimser kaldığı "uçuşa yasak bölge ve sivilleri korumak için tüm önlemleri alma" kararını istismar ederek başını Fransa'nın çektiği emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin koalisyonu, askeri müdahale ile Kaddafi rejiminin devrilmesini sağladı.

Libya'dan sonra protestoların isyana dönüştüğü Suriye, özel olarak yoğunlaşan odak oldu. Suriye'de muhalefet hareketi bir kitle hareketi şeklinde ve barışçıl biçimde başlamıştı, fakat hızlı bir şekilde silahlar devreye girdi. Muhafif unsurların bazıları süreçten geriye çekildiler. Bu arada Erdoğan ve dışişleri bakanı Davutoğlu, Esat iktidarı için birkaç haftalık bir ömür biçtiler. "Birkaç haftaya kalmaz devrilir" dedikleri Suriye Devlet Başkanı Esat sürmekte olan iç savaşa karşın halen iktidarını koruyor. Erdoğan ve dışişleri ekibi de aynı şekilde "ustalık" konusundaki iddialarını sürdürüyorlar.

Libya müdahalesinin başında Erdoğan'ın "NATO'nun Libya'da ne işi var?" biçiminde çıkardığı cızırtılı seslerle bozulan ABD ile 'işbirliği ilişkisi', sonrasında tam bir uyuma kavuşturuldu. Bahreyn'de kitlelerin kanlı şekilde bastırılmasına hiçbirinin ses çıkarmamaları, gündeme getirmemeleri, nasıl bir uyum gerçekleştiğinin ve ayar yapıldığının kanıtı oldu. Fakat Suriye'deki gelişmeler ilerledikçe bu sefer başka türden bir uyumsuzluk gündeme gelecekti.

Hedef Suriye ve İran olduğunda, Rusya ve Çin'in nasıl davranacağı ayrıca önem kazanıyordu. Sürecin başlangıcında ABD ve müttefiklerinin Suriye politikası Esat'ı devirmek, ne olursa olsun devirmektir. Rusya ve Çin'in, Suriye'nin arkasında ne kadar sağlam durduğunu sınıyana kadar her türden askeri operasyonun ve çatışmanın destekçisi oldular. Bu açıdan başta Türkiye olmak üzere Katar ve Suudi Arabistan'la işbirliği halinde bölgeye yönelik müdahalelerde bulundular. Hamas, ABD'nin yanında saf tuttu. Hizbullah aktif bir güç olarak devreye girene kadar Esat ve rejim güçleri açısından işler hiç de yolunda gitmese de, rejim

Cumhurbaşkanı Gül de bu düzenlemelerde hiçbir sorun yaratmayarak ve bir 'imza memuru' gibi davranarak, Erdoğan'la kaderini birleştirmiş durumda.

Aslında hem emperyalist Batı hem de oligarşinin yönelimleri açısından önce başkanlık sisteminden, sonra Cumhurbaşkanlığı özleminden vazgeçmeye zorlanan, bunlara direndiği ölçüde başbakanlığı da tehlikeye giren Erdoğan, geride kalan AKP örgütünü de kullanılmaz hale getirmektedir. Yıpratma kampanyasında ortaya dökülen bütün rezaletlere karşın halen önemli bir oy potansiyeli bulunan AKP'nin iktidardan nasıl indirileceği, artık bin türlü 'alicengiz oyununun', kamuoyu oluşturma ve yönlendirme çalışmasının konusudur. Parlamentodaki çoğunluk oyu ile muhalefeti yok sayarak son gelişmeler hakkında hiçbir meclis oturumu yapmayan, konuların görüşülmesini sadece grup toplantılarıyla sınırlayarak muhalefet görüşmelerini yayınlayan Meclis TV'yi sansürleyen, Cumhurbaşkanı kendine bağlamış, yargıyı ve medyayı doğrudan denetimine almış iktidar, aslında anayasal kurumları yok saymış, demokrasiyi rafa kaldırmış sayılabilir. Erdoğan'ın kendisi için oluşturduğu bu 'dikensiz gül bahçesi', önümüzdeki seçimlerden sonra dahi kendisine nasip olmayabilir ve kendisine özel hazırladığı bu yasal değişiklikler, bir başka rakibinin eline de geçebilir. İşte o zaman gerçekten, geçmişte Cem Uzan ve ailesinin yaşadıkları gibi, Erdoğan'ı da yurtdışına kaçırdığı servetini elde tutmak için çabalayan bir devrik lider olarak, 'magazin malzemesi' biçiminde takip edebiliriz!

Erdoğan hükümetinin, emperyalizm açısından 'kullanım süresi dolmuş' ve bu nedenle 'tedavülenden kaldırılacağı' kesinleşmiştir. Kesin olmayan, Erdoğan'dan geriye kullanılabilecek bir AKP örgütünün kalıp kalmayacağıdır. Bütün planlar bu yerel seçimlerde öncelikle iki büyük ilin Erdoğan ve AKP'nin elinden alınması hesabı üzerine yapılmaktadır. Bu sayede, oy oranı ne olursa olsun, inişe geçen parti olgusu işlenecek, AKP'nin Erdoğan'dan kurtulması teşvik edilecektir.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ (CHP)

CHP, Deniz Baykal'a operasyonla başlayan süreçle birlikte bir dönüşüm geçirmeyi sürdürüyor. Başlangıçta AKP'yi denetlemek için güçlü muhalefet oluşturmak gibi bir işlemlerle sınırlanmaya çalışılsa da, olayların akışı içinde CHP'nin istenen, talep edilen dönüşümü gerçekleştirmediği durumunda iktidara getirilmesi

---

Gülen cemaati yargıyı ele geçirecek" diye söylenenler, şimdi Gülen cemaatinin yargıdaki mevzilerini AKP'ye karşı savunur duruma düşüyorlar.

tirmek ne kadar imkânsız olsa da, ekonomik kaynakları kesilen, büyüme rakamları gerileyen Türkiye'nin, yeni kaynaklar bulmak ve yeni açılımlar yapmak için elinde başka seçenek olmaması ve ekonomik gerekçelerle dikkatlerini Ortadoğu'ya yöneltmesi sonucunda, karşısındaki engellerin boyunu aşan türden olduğunu algılamasını güçleştirmektedir.

Suriye kapısından girerek 'bölgesel güç olma' hayalleri ile oligarşinin ufuksuzluğu ve çapsizliğine hitap eden Erdoğan, gündelik hayatı islâmi temelde siyasallaştırıyor, karşısına çıkacak rakiplerini her türlü devlet aygıtını devreye sokarak bertaraf ediyor. ABD 'bölgesel güç olma' ve özellikle 'Kürtler üzerinden bölgeye açılma' gibi hayallerin sayıklanmasına, kendi orta vadeli çıkarlarına ters düşmediği sürece kayıtsız kalmış hatta destekler gözükmüştü. AKP hükümeti gerçekliğinden koparak ve özel koşulların ürünü olduğunu unutarak, bütün meziyetlerin sahibi olarak kendini kutsamayı sürdürdü. Bölgesel politikalarda gerçekleşen bu hızlı dönüşüme uyum sağlaması mümkün olmadı. Ne kadar çabalasa da gelişmeler öyle ani olmuştu ki, bir süredir kendisi hakkında büyümekte olan kaygılar artık dillendirilmeye başlandığında, 'haklı olarak', daha düne kadar birlikte çalıştığı emperyalist ağababalarına serzenişte bulunmaktan çekinmeyecekti!

DEVLET KRİZİ

Erdoğan'ın ittifaklarını daraltarak kişisel diktatörlük doğrultusunda adımlara giriştiği 'ustalık' dönemi, tam da 'deliğe süpürüleceği' bir zamana denk gelerek iktidarını koruyabilmenin vazgeçilmez ihtiyacına dönüştü. Öyle ki Erdoğan ve yakın çevresi iktidardan incek olsalar 'köpeklerin maskarası' durumuna düşecekler. Bu nedenle iktidarda tutunmak, onlar için yaşamsal bir gereksinim. Yasal düzenlemeler bu nedenle hızla gerçekleştiriliyor. İnternet yasakları ile MİT'in yetki ve sorumluluklarının yeniden düzenlenmesi gibi çabalarla, yürütmenin yetkileri artırılıyor, demokrasi ve özgürlük alanı daraltılıyor. 12 Eylül referandumunda kabul edildiği şekliyle HSYK dağıtılıp hükümet atamaları ile yeniden oluşturuldu. Böylece yargı üzerinde yürütmenin doğrudan denetimi kuruldu¹.

¹ Referandumda 'hayır' oyu kullanarak "HSYK'nın yapısı değişmesin" diyenlerin, bu durumda, Erdoğan'ın yapısını eskiye döndürdüğü HSYK düzenlemesine karşı çıkmamaları gerekirdi. Fakat Erdoğan karşıtlığı ile sınırlı bir muhalefet anlayışı, kendi kendisiyle böyle çelişkilere düşebiliyor ve bu düzenlemeye de karşı çıkarak, aslında sadece Erdoğan'ın karşısında olmak dışında bir meziyetinin olmadığını tescilliyor. CHP örneğinde olduğu gibi, "AKP ve

ayakta durmayı ve kitle desteğini yitirmemeyi başarmıştı. Hizbullah'ın devreye girmesiyle, İran, Suriye sahnesinde aktif olarak yer almıştı.

El Kaide güçleri başta olmak üzere bütün cihatçı grupların Suriye topraklarına hızla üşüşmesi, Türkiye ve bölge ülkelerinin lojistik, ekonomik ve askeri desteği ile mümkün oldu. Özgür Suriye Ordusu oluşturulup muhaliflerin bir çatı altında toplandıysa da, savaşan grupların anlaşamamaları ve aralarındaki gerilimler etkili bir muhalefetin oluşmasını engelledi. Suriye rejimi ve destekçilerinin karşısına muhatap alabilecekleri düzgünlükte politik bir aktörün oluşturulamaması emperyalistlerin elini zayıflatıyor, Libya'da silahlı milislerin dağıtılmaması, ABD konsolosluğunu basıp elçisini öldürecek düzeyde cihatçılığın gelişmesi, 'devlet düzeninin' bir kaosa dönüşmüş olması aynı hatayı yapmak konusunda gönülsüzlük oluşturuyordu.

Arap Baharı Suriye'de iç savaş şeklini aldığı anda, 'kimliksiz sömürge statüsü' ile yaşayan Kürtlerin bazı hakları Esat yönetimi tarafından ilk defa tanındı. Kürtler böylelikle en azından tarafsızlaştırılmak isteniyordu. Buna karşılık Kürtler, ulusal hak talepleri benimsenmeyerek muhalefet içerisinden dışlanmaktaydı. Ancak önemli bir 'olası muhalif unsur' olarak PYD güçleri, Esat yönetiminin yeni tutumuna da dayanarak hızla yerel savunma kapasitelerini geliştirdi.

PYD, esas olarak cihatçı grupların terörüne karşı, Kürtler dışında çeşitli etnik grupların sığınıp tercih edebileceği anlamlı bir mücadele odağı olarak önemli gelişmeler kaydetti. Türkiye'nin Kürtlere olan alerjisi, her ne kadar Irak Kürdistanı için ticari ilişkilerin belli bir düzey tutturması ve Amerika'nın teşvikleri ile 'tedavi' edilmişse de, Suriye için bir öngörü ve hazırlık yapılmadığı, Kürtlerin varlığının ve politik kabiliyetlerinin hesap edilmediği hemen ortaya çıktı. Bu sefer PYD karşıtı tutumları nedeniyle cihatçı gruplar üzerinde yoğunlaşan, El Nusra cephesini PYD'ye karşı konumlandırmak isteyen Türkiye, yanlış varsayımlarından geri dönemez biçimde Suriye batağına saplanmış oldu.

ABD'nin ılımlı islâma biçtiği rol ve özel olarak Irak politikasının bir bileşeni olarak kurulus iktidara getirilen ve 12 yıllık iktidarında ekonomik ve politik alanlarda gelişen özel koşullar nedeniyle yelkenleri rüzgârsız kalmayan AKP, Suriye olayları başladığında, 'bölgesel güç olma' hayallerinin artık vaktinin geldiği sanısına kapıldı! "Yükselen ekonomi", "bölgesel etkinliği ve saygınlığı olan ülke" gibi yakıştırmalar, AKP hükümetinin kendisinin inanmaya başladığı bir biçim almış olabilir miydi? AKP, emperyalistlerin kendisine biçtiği rolün gereği olarak, kendisine verilen aracılık rollerini oynayabilmesi için bir ölçüde özerk ve taraflarla belli

bir uzaklığa sahip görünmesi gereken bir parti olarak, örneğin “İsrail’e haddini bildirmek” şeklinde replikleri gündeme sokabiliyordu. İsrail’in dizginlenmesi, cari olan Ortadoğu politikalarına keskin muhalefetinin cezalandırılması, ABD’nin de hoş gördüğü, bir yere kadar izin verdiği ve sesini çıkarmadığı davranışlardı.

Bölgesel güç olduğu zehabına kapılan, Irak Kürdistanı ile yapılan ikili ticari anlaşmalarla petrol ticaretini başlatan ve ABD’nin kırmızıçizgilerini zorlayan AKP hükümeti, sadece petrol hesaplarının doğru ve denetimli tutulması için bir ABD bankasının aracı olarak kullanılması ve sevkiyatın yapıldığı vananın başına merkezi hükümetin bir yetkilisinin oturtulması talebi ile denetlenmeye çalışılmıştı. Türkiye’nin sıcak para akımları ile desteklenen rant ekonomisinin yürütücüleri, anlaşılın o ki, İran üzerinde uygulanan ekonomik ambargoyu da ekonomik fırsat olarak görmüş ve bu ticari faaliyet alanından gelen önemli bir aracılık komisyonu ile ikinci bir hayat kaynağı keşfetmişti. İran’ın tecridini delmek, ticari para akımlarında HalkBank aracılığıyla özellikle petrol ticareti üzerinden altın sevkiyatına aracılık etmek gibi, ucunun kara para trafiğine çıktığı ileri sürülen türden faaliyetler, belki de uzmanlar tarafından hazinenin “net hata ve noksan” kalemlerinin kabarık meblağlarını açıklamada kullanılabilir. Ama ABD’nin sürece bu aşamada müdahale etmediği de gözden kaçırılmamalıdır.

Emperyalist odaklardan gelen ‘uyarılar’ doğrultusunda tutumunu değiştirmeye ‘hayır’ diyen ve ABD’nin Suriye’de uyguladığı politikalara dayanarak kaprislerini artıran AKP, kendisi için yaklaşmakta olan ‘felaketi’ yine göremedi. Libya’da Fransa’ya kaptırdığı ‘öncülük’ rolünü Suriye’de üstlenmek için şahin politikaların liderliğine soyundu. Türkiye, dünyanın geri kalan çoğunluğu gibi, İran ve Suriye konularında ABD ile Rusya arasında ani ve beklenmedik biçimde gerçekleşen anlaşmanın belirtilerini algılayamamış, olay gerçekleştiğinde ise şaşkına dönmüştü. Esat rejiminin tutunması ve iktidarını sürdürmesi, Erdoğan hükümeti için artık iç politikada bir tehdit olmaya başlamıştı.

Suriye’de çatışmalar ikinci yılına girdiğinde, artık denklem bir süredir değişmişti. Esat’ın yıkılmayacağı ve rejimin çözülmeyeceğinin anlaşılması ve belki de en önemlisi Rusya’nın kararlı duruşunu sürdürmesi, ABD’yi yeni kararların eşğine getirdi. Kuşkusuz ki Rusya’nın ABD ile işbirliğinin sonucu olarak İran, nükleer silah geliştirilmesini engelleyecek önlemler konusunda işbirliğine yanaşmış, bu durum bölgedeki bütün havayı değiştirmişti. Suriye’de Esat rejiminin hedef alınmasındaki belirleyici amaçlardan birisi, İran’ın kuşatılmaya devam edilmesiydi

ki bu durumda –üstelik Suriye’de ‘baltayı taşa vurmuşken’– bütün bu maliyetli işlere artık gerek kalmayacaktı. Irak’tan bu yana aldatıldığını anlayan Batı kamuoyu Kaddafi sonrası Libya’daki gelişmeler ile Suriye’de Batı’nın yan yana düştüğü Ek Kaide ve diğer cihatçı örgütlerin vahşetini kolayca sindirememişti. Kaddafi’nin şahsında, arkasında askeri olarak güçlü bir şekilde durabileceği bir rejim ya da dayanak bulamayan Rusya, Esat’ın kitle ve ordu desteğini yitirmemesi ve Batı kamuoyunun işgale ve savaşa karşı duruşundan güç alarak, Birleşmiş Milletler’de Libya’daki gibi oldubittilere izin vermedi. Rusya’nın tavrı bu sefer Batı kamuoylarında da karşılık buluyordu. Bu ise Rusya’nın hareket kabiliyetini arttırmıştı.

‘Çıracılık’ döneminde ‘kriz seviyesinde’ devraldıkları ekonomik göstergelerin zaten yükselecek ve yükseliyor olması; ‘kalfalık’ döneminde dünya ekonomik krizinde merkez ülkelerden ‘yükselen piyasalara’ sermaye akışı ve sıcak parayla hızlanan ekonomik büyüme ve canlılık, AKP hükümetinin on yıllık iktidarının özel ekonomik koşullarını oluşturdu. ABD merkez bankası FED, ekonomik krizden çıkışa yönelmeyle birlikte tahvil alımlarını ve para pompalamayı azaltmaya başlayıp işler tersine döndüğünde, AKP’li ‘tüccar siyasetçilerin’ başka ekonomik enstrümanlar bulması gerekecekti. İran ile geliştirilen özel ilişkinin, uluslararası sistemde gayrimesru olarak görülen bir enstrüman olduğu taraflarca biliniyordu. Yasal zemini hazırlanmaya çalışılmakla birlikte, Irak merkezi hükümetine ve bu durumda ABD’ye karşı gerçekleştirilmeye çalışılan petrol ticareti de, sanki ‘kaçak mazot ticareti yapan amatörler’ düzeyinde ele alınmış, bu sayede yeni bir kaynak yaratılmaya çalışılmıştı. Bu bilgiler, AKP’nin ekonomiyi çevirmek için ‘her yolu mubah’ gördüğünü kanıtlıyor. Özelleştirmeler ve kentini talanı ile sıcak para akımlarını çekici kılmak isteyen ve Türkiye’nin temel ekonomik sütunu olarak inşaat sektörünü canlı tutmaya çalışan AKP, “ne olursa olsun, ama para trafiğe devam etsin” diyerek, geçerli uluslararası ilişkilerin dışına çıkabiliyor.

AKP hükümetinin emperyalizmin taşeronu olarak başlayan bölgeye yönelik faaliyetlerinden ‘nalıncı keseri gibi kendine yontmayı’ düşündüğü bir gerçek sayılsa da, bağımsız ve kendi başına davranması mümkün değildir. Buna karşın, özellikle Ortadoğu’da ‘yükselen güç’ olarak, Kürtler üzerinden etkinlik alanını genişletmek ve bu sayede emperyalizme karşı pazarlık gücünü geliştirmek istemiş de olabilir. Bu türden tekliflerin Kürtler tarafından reddedilmediği, Kürt kimliğinin tanınması ve bu yönde gerekli düzenlemelerin yapılması karşılığında ilgiyle karşılandığı da bilinmektedir. Bütün bunları emperyalizme karşı gerçekleş-